БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 218 (12122) 1969 оной сентябриин 17, среда

Сэн 2 мүнгэн

ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАД!

Тэжээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалгаяа улам эршэтэйгээр ябуулая!

...А ЭЛБЭГЖҮҮЛХЫН ...ЛӨӨ МҮРЫСӨӨН

...аймагай Баян-Голой совхозой мал ажалай хүдэлмэрилэг... ...ажахын мэргэжэлтэд ехэ һайн үүсхэл гаргаба. Тэдэнэр ...үдэ адууһа малаа һайнаар бэлшээжэ, шахажа таргалуу... ...р абажа, гүрэндэ мяха тушааха жэлэйнгээ түсэб болзор... ...гэхээр социалис уялга абаад, мяха элбэгжүүлхын түлөө ...тэйгээр оролсохыень уряалжа, республикын бүхы кол... ...малшадта хандаба. Энэ хадаа ехэ һайн, шухала удха ша... ...бүхэнэй дэмжэхэ үүсхэл гээшэ.

...гасуур болохо, үбһэ ногооной, орооһо таряанай, куузи... ...гасын олонхи аймагуудта муу байһаниинь мэдээжэ. Адуу... ...хэзээнэйхиһээ хомор байна. Тиигэбэшье түрүү ажа... ...ногоо, боолтошье һолоомо үлөөнгүй, дууһыень хуряажа ...тойгоор дараха, али болохо аргаар элдэб янзын тэжээл ...тойгоор хүдэлмэриеэ үргэлжэлүүлһээр. Тиигэхын хажуу... ...тэ таргалуулхын тула түрүүшүүл ехэ үүсхэл оролдолго ...малаа бэлшээн таргалуулхада ехэ таатай зохид үе байна ...үдэ дулааржа, үбһэ ногооной гараса һайжараа. Орооһо та... ...һүүлээр таряанай узуур дээрэ мал бэлшүүлхэдэ ехэ һай... ...галха бшуу.

...таргаар ондо оруулха гэбэл, мяха элбэгжүүлхэ гэбэл, ...малаа бэлшээжэ таргалуулха тон шухала. Энэ хадаа айхаб... ...тай хэрэг болоно. Одоол харанхыһаа харанхы болотор ...саг ерэбэ. Зунай үедэ 100 үдэрэй турша соо толгой бү... ...дунда зэргээр сүүдхын килограммһаа үлүүсэ нэмээһэн ...юм. Захааминай аймагай Баян-Голой совхозой түрүү мал... ...Б. Жимбеев, Д. Данзанов гэгшэдшье тиимэ амжалта ...Тиимэ хадань намарай үедэ, үбһэ ногооной элбэгжээд ...гай поли дээрэ адууһа малаа шадамар бэрхээр бэлшүү... ...гой бүриин шэгнүүрые сүүдхын килограммаар нэмээхэнь ...тиимэ зорилго малшан бүхэн урдаа табиха болоно.

...совхоз тон тодорхой уялгануудые абанхай. Мүнөө 330 тол... ...гдажа, амяараа гүүртэ эмхидхэгдээд, бэлшээн тарга... ...Эдэ малай толгой бүриинь шэгнүүрые дунда зэргээр ...граммаар нэмээхэ хүсэлэнтэй. Тиигэжэ гүрэндэ мяха ху... ...түсэб октябрь һарада дүүргэхээр совхоз хараална. 1969 ...бэлүүлһэнэй һүүлээр, үшөө 400 толгой бодо мал шаха... ...гүрэндэ мяха тушааха 1970 оной түрүүшын хахад жэ... ...январь һарада дүүргэхэ хүсэлэнтэй.

...нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө социалис мүры... ...үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүрысөөндэ илажа гарагша... ...урмашуулхын тулада тодорхой хэмжээнүүд хараалаг... ...ябаһан мал һара бүхэндэ шэгнэгдээд, малшадай ажа... ...согсологдоно. Малшадай хүдэлмэриин үрэ дүн харуул... ...һара бүхэндэ гаргагдана. Малаа һайнаар таргалуулһан, ...тойгоор нэмээлгэһэн түрүү малшад материальнашье, мо... ...урмашуулагдана. Малшадые шэн габьяата ажал... ...тулада совхозой хүтэлбэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэ... ...форматорнууд болон агитаторнууд ехэ хүдэлмэри ябуул... ...үнгэргэнэ, совхозойнгоо урда байһан зорилгонуудые ...

...аймагай Баян-Голой совхозой малшадай, хүдөө ажахын ...гаргаһан үүсхэлые үргэнөөр дэмжэхэ, намар, үбэлэй үедэ ...шахажа таргалуулхын түлөө үнэн зүрхэнһөө тэмсэхэ. гү... ...дэхэ жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ, имаг... ...гүрэндөө тушааха гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй шухала ...

...түрэһөөр 100 жэл болоһонойнь ойн баярые ажалай ам... ...түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй үрэ дүнгүүдые ...тулада, мүрысөөндэ илагшадые урмашуулхын тулада ...Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, ...Совет ба ВЦСПС Ленинскэ шагналнуудые тогтоо... ...хүгжөөлгэдэ эрхим дээдэ үрэ дүн туйлаһан лэ ту... ...түрүү хүнүүд эдэ шагналнуудта хүртэхэ хуби заяатай.

...гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй ...Соведэй ба ВЦСПС-эй ойн баярай Хүндэлэлэй грамотада, ...габьяата ажалай түлөө Владимир Ильич Ленинэй түрэ... ...хүндэлэлдэ» гэһэн ойн баярай медальда хүртэхэ гээшэ ...мүн. Эдэ шагналнуудта хүртэхын түлөө колхоз, совхоз ...эмхи зургаан бүхэн ёһотойгоор тэмсэг лэ!

ТУҺАЛАЛСАН АЖАЛЛАХАДА УРМАТАЙ

ЗЭДЭ. XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд жэл бүри таряанай баян ургаса хуряадаг заншалтай. Ажахын II-дохи отделениин механизаторнууд таряа хуряалгын эхеэр колхозойнгоо нэгэдэхи отделениин комбайнернуудта туһалһан юм. Юуб гэхэдэ, хоёрдохи отделениин таряалан хүсэд эдеэшээгүй байгаа бшуу.

Мүнөө энэ отделенидэ таряа хуряалга түлэг дундаа. Коммунист М. Ю. Шагдуровай хүтэлбэрилдэг тус бригадын комбайнернууд мүнөө 600 гектарай таряа сэхэ хуряанхай. Залуу комбайнернууд Булад Цыденов, Дабаа Жигжитов, Мирон Бальчинов, колхозой ветеран хонишон—механизатор Дугар-Жаб Цыденов гэгшэд үдэрэйнгөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэнэр халаан соо 13 гектар таряа хуряаха даабаря 15—16 гектарта хүргэнэ.

Бригадын 4 комбайнер һүүлэй хоёр үдэр соо 140 гектар таряа хуряагаа.

Отделениин механизаторнуудта колхозой нүгөө отделениин болон Ториин совхозой комбайнернууд туһална. Бэс бэедээ туһалалсан хүдэлхэдэ ажал урагшатай ябана. Тиигэжэ энэ колхозой механизаторнууд ойрын үдэрнүүдтэ таряагаа хуряажа дүүргэхэнь.

Нүхэр Шагдуровай бригадада 300 гектар намарай паар хахалагдаба. Эндэ сэрэгэй албанһаа һая бусаһан Николай Бадмаев, Нацаг Сансуев гэгшэд шалгарна. Тиихэдэ механизаторнууд поли дээрэхи һолоомоёо нэгэ газарта һүрилнэ.

В. КЛОЧИХИН.

Репортаж

Шара набшын халуунай үе ерэжэ, һүүлэй үедэ ехээр шингэһэн газарай хүрьһые шангаар шарана. Нуга дээрэ үнжэһэн, хоноһон манан өөдөө хөөрэн дэгдэжэ, үүлэгүй тэнгэреэр нүүжэ эхилнэ. Эгээл энэ үедэ, наранай шангаханаар шаража эхилһэн үеэр хэдэн машина хойно хойноһоо һубарин, силос бэлдэжэ байһан нүхэн тээшэ тооһо бурьюулан табилба. Бидэнэй хүрэжэ ерэхэдэ, хүдэлмэриин халуун хаһа эхилээд байгаа һэн. Сэл хүхэ силосэй хэрэглэгдэмэл үбһые хэдэн залуу хүбүүд, басагад машина дээрэһээ буулгана. Тиихэдэнь тэндэ байһан хоёр трактор тараагдаһан силосые нигталан даража ороно. Хүдэр бата бэетэй, үндэршэг наһанай хүн гартаа аса барижа, яаралтайгаар тараажа ороно. Энэмнай Ендон Будажапов гээшэ. Тэрэ тараалгашанаар хүдэлнэ. Залуу хүбүүд, басагадта ямар зүг руу тарааха тухайнь заабарилна. Ендон Будажапов совхозойнгоо али бүхы хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсагшадай нэгэн юм. Тэрээнтэй хөөрэлдэхэдэмнай. иигэжэ мэдүүлээ бэлэй:

— Мүноо энэ нүхэндэ хамта 2000 тонно силос бэлдээд байнабди. Үдэшэ болотор силосэймнай нүхэн дүүрэхэнь. Ондоо тээ ошохо баатай болонобди. Хюруугай унахаһаа урид кукурузаяа силос болгожо үрдихые оролдообди...

ШЭМЭТЭ ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭНЭ

«ДТ-50» маркын хоёр трактор зогсолтогүй хүдэлнэ. Эрдэни Бадмадоржиев Базар-Сада Жалсанов хоёр совхозой бэрхэ трактористнуудай тоодо ородог. Эгээл тиимэһээ тэдэниие тэжээл бэлэдхэлгын харюусалгатай газарта эльгээгээ бшуу. Силос бэлэдхэлгын эхин хаһада хамта 12 машина хүдэлһэн һаа, мүнөө 6 машина ябана. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ Лубсан Санжимитыпов, Жамсо Цыдыпов, Бадма Дугаров, Федор Филиппов, Михаил Авдеев гэгшэд таһалгаряагүй хүдэлжэ, ажалай үльгэр жэшээ харуулаа гэхэдэ алдуу болохогүй.

10—11 километр газарһаа зелёнко зөөгдэнэ. Машина бүхэн дээрэ хоёр хүн хүдэлнэ. Комбайнай бункерһаа гоожоһон сэл хүхэхэн хэршэгдэмэл зелёнкые тэдэнэр этэн тараажа, багтаамжатай болгохын тула машинын кузов соо һайса нигталан гэшхэнэ. Энэ ажалда технологическа институдай студентнэр болон Чисаанын найман жэлэй һургуулиин һурагшад хабаадуулагданхай. Студентнэр Люба Николаева, Татьяна Атрикова, тиихэдэ һурагшад Һамажап Бадмацыренова, Намжил Сангитов гэгшэд эдэбхитэй һайнаар хүдэлжэ, элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэлсэхын тула залуу наһанай эршэ шадал гамнанагүй. Һургуулиин һурагшад багша Жамьян Шираповичын хүтэлбэри доро ажалладаг. Люба Николаеватай уулзажа, хэдэн үгэ андалдабабди. Урин зулгы нюдэтэй, спортивна хубсаһа үмдэһэн, шаб гэһэн бэетэй энэ басаганай хүдэлжэ байхыень харахадаа хэнэйшье атаархал түрэмөөр. Өөр тухайгаа олон үгэ хэлэхэ дурагүй байба. Арбан класс дүүргээд, нэгэ жэл түрэл колхоздоо хүдэлһэнэйнгөө һүүлээр нүхэр Николаева технологическа институтда һурахаяа ороннхой. Жэл бүри эмхидхэгдэдэг студентнэрэй заншалта туһаламжада ерэһэн технологическа институдай студентнэр яһала һайнаар хүдэлнэ гэжэ элирүүлэгдээ.

Хэжэнгын аймагай Чисаанын совхоз аймаг дотороо силос бэлэдхэлгээр түрүүлжэ ябана. Хэрбээ тус совхоз 6000 тонно силос бэлэдхэхэ ёһотой һаа, сентябриин 13-най мэдээгээр хамта 6371 тонно бэлэдхэжэ үрдөө. Совхозой партийна организациин секретарь Илья Николаевич Рубцов иигэжэ мэдүүлнэ:

— Энэ жэлдэ бидэнэр силос бэлэдхэлгэеэ урда урданайхиһаа һайнаар, ехээр хэхэ гэжэ түсэблэнхэйбди. Совхозоймнай хүдэлмэришэд хамсыгаа шуужа, малдаа элбэг тэжээл бэлдэхын тула эртээнһээ оролдолго гаргаа. Набшаһата тэжээлшье горитойхон бэлдэнхэй. Үбһэнэй гарасын хэды муушье һаа, хуряалгамнай барагтай ябана. Мүноө жэл 8000 тонно хүрэтэр силос бэлдэжэ абаха хүсэлэнтэйбди.

Хэды тиигэбэшье аймагай зарим совхозуудта силос бэлэдхэлгэ үшөөл хүсэндөө хүрэжэ ябуулагданагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээ болгон Хэжэнгын совхозые абажа харая. Наранай тонгос гэжэ байһан үеэр нэгэдэхи отделениин силос бэлэдхэлгын газарта хүрэжэ ерэбэбди. Ажалша гэжэ газарай зүүн тээхи поли дээрэ хоёр комбайнай зелёнко хадан ябахань харагдана. Отделениие эрхилэгшэ Буда Цыденович Намдыков эндэ байба. Мүн тракторна бригадын бригадир Батоцыреновшье эндэ. Хамта дүрбэн комбайн хүдэлхэ ёһотой байгаа. Хоёр комбайн эбдэрэнхэй. «Ямар шалтаг дээрэһээ комбайнууд хүдэлнэгүйб?» гэһэн асуудал өөрөө гарана. Энэ асуудалда тракторна бригадые даагша Батоцыренов иимэ харюу үгэнэ:

— Запчастьнуудаар хододуталдажа байдагбди. «СК-26» маркын комбайнууднай хуушаржа, запчастьнь оройдоошье олдохоо болишоо. Энээн дээрэһээ боложо, хоёр комбаймнай хүдэлнэгүй.

Энээниие бодото шалтагаан гэжэ тоолохын аргагүй. Юуб гэхэдэ. совхозой хүтэлбэрилэгшэд тэжээл бэлэдхэлгын эхилхэһээ холо урид һайса бодомжолжо, машина. комбайнуудаа заһабарилжа. түгэс бэлэн болгоод байха дүүрэн аргатай байһан.

Ц. ХАМАЕВ.

ХУРЯАЛГАЯА ЗЭРГЭ ЯБУУЛНА

Түнхэнэй аймагай колхоз, совхозуудай таряашад энэ жэл үндэр ургаса абахын тула хабарһаа хойшо оролдосотойгоор ажаллана. Үнгэрһэн зуун гасуур эндэ ехэ болоогүй, таряа, ногооной ургаса нилээдгүй һайн.

«Сибиряк» колхозой А. Сизых, М. Сороковиков, А. Бобков гэгшэд эрхим хартаабхашад юм. Тэдэнэр гурбан комбайнаар хартаабхаяа хуряажа оронхой. Гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 100 центнер хартаабха гарана. Энэнь муу ургаса бэшэ.

Туранай совхозой комбайнернууд 1250 гектар таряанай ургаса хуряажа абаад байна. Хужарай отделениин дүй дүршэл ехэтэй комбайнер С-Ж. Зарбаев 180 гектар дээрэһээ 1400 центнер таряа хуряажа, механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Бүхы дээрээ энэ совхоздо 14 комбайн хүдэлдэг. Тэрэшэлэн бүхы хуряагдаһан таряанай һолоомон дары һүрилэгдэнэ. Эндэ хүдэлдэг Н. Комиссаровай звено үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэжэ, бусад механизаторнуудта эрхим ажалай жэшээ харуулна.

Л. ТАПХАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Захааминай аймагай Баян-Голой совхозой түрүү тугалшадай нэгэн Мария Жаповна Бадмаева. Энэ нүхэр байгша оной зунай үедэ харууһалдаг тугал бүриингөө шэгнүүрые сүүдхын 800 граммаар нэмээлгэһэн байна. Нүхэр Бадмаевагай ажалай дүй дүршэл тухай газетымнай хоёрдохи хуудаһанда уншагты.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

...ЗАРҺАА—ҮНДЭР УРГАСА

...ын бууса гэжэ ...шалан урдань ...нютагта байһан ...бута дэг... ...дажа; мүртэй ...тахаяа болижо, ...сабшагдангүй ...онхой.

...жэл соо За... ...аймагай «Крас... ...» колхозой ме... ...өөһэдынгөө ...дэгнүүлэй орой ...эрэлгэ зохёо... ...хорёод гектар ...хүрьһэ тэг... ...арууд... ехэ хү... ...лаа юм. Бута ...орой тайража, газарай хүрьһэнэй нюруу һайса тэгшэлээд, бага зэргэ элдүүрилээд, олон жэлэй ногоо—хяагай үрэһэ тариһаниинь, үбһэ ногооной ургаса хоёр дахинаар дээшэлээ. Эндэхи 20 гектар дээрэ 200 гаран центнер эрхим шанартай үбһэн хуряагдаба. Нимын бууса дахинаа сабшалан болоо.

Бороогой һүүлээр наратай халуун үдэрнүүд тогтожо, сабшагдаһан ногооной узуур, хэнзэ ногоон һуга ургажа, мүнөө дахинаа хүхэржэ, бэлшээхэдэ угаа зохид болонхой.

Ц. ДОНДОКОВ.

...ҮҮШЫН ХЭШЭЭЛ

...С-эй Улаан-Үдын ...марксизм-ленинизм... университедэй нэ... ...сагшадай түрүү... ...Хэшээлэй эхил... КПСС-эй горкомой ...В. Н. үгэ хэ... ...шэнэ жэлэй эхил... ...дулан, университе... ...тэндэ һуралсаг... ...амаршалһан бай... ...университедэй ...Заикина һуралсагшадые һуралсалай түсэб болон гуримуудтай тодорхойгоор танилсуулаа.

Һуралсалай жэлэй түрүүшын хэшээлдэ хабаадалсагшадай урда КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Л. Я. Похосоев, «КПСС-эй ЦК-гай июниин (1969 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд ба үзэл сурталай хүдэлмэриин зарим асуудалнууд» гэһэн элидхэл хэһэн байна.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР А. Г. ГОРБУНОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй нютагай сэрэгэй зургаануудта олон жэл, һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө, мүн 60 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, запасай подполковник Александр Георгиевич Горбуновые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1969 оной сентябриин 16.

...РЭЛ ОРОНОО БУСАХАЯА МОРДОБО

...ТАР. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай гэ..., партиин Шэтын обкомой нэгэдэхи ...Смирнов түрүүтэй КПСС-эй пар... ...гшэдэй делегаци эндэ айлшалаад, ...сахаяа сентябриин 15-да гараһан

...үдэрэй турша соо байхадаа, Совет ...хүдэлмэрилэгшэд МНРП-гэй Зүүн ...гуудай организацинуудай ажал хүдэлмэритэй танилсаа. Тэдэнэр МНРП-гэй ЦК-гай, МНР-эй правительствын хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадтай уулзажа, хани ёһоор хөөрэлдөө.

МНРП-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь Д. Моломжамц, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, тэрэшэлэн СССР-эй хэрэгүүдээр МНР-тэ байдаг саг зуурын этигэмжэтэ Ш. Г. Надиров КПСС-эй делегациие Улаан-Баатарай аэродром дээрэһээ мордохуулаа.

...язань—математическа эрдэмэй шэнэ центр

...АСС-ай корр.). Дээдэ һургуулинуу... ...дай конференци сентябриин 15-да ...институдта нээгдээ. Россиин централь... ...18 педагогическа институдай зууи ...хүдэлмэрилэгшэд энэ конферен... Табан үдэрэй турша соо диффе... ...ренциинүүдэй качественна теориин ...научна элидхэлнүүд шагнагдахаар ...дэхээр хараалагданхай.

Математигуудай научна соведэй Рязаньда суглараһаниинь тушаан болоһон ушар бэшэ юм. Нютагай эрдэмтэд дифференциальна уравненинүүдэй качественна теоринуудай асуудалнуудые таби гаран жэлэй турша соо шэнжэлжэ байһан дээрэһээ, энэ талаар баян дүй дүршэлтэй болонхой. «Математикын кафедрануудай центральна зональна нэгэдэл» Рязаниин педагогическа институдта байгуулагданхай юм.

БИОЛОГУУД-АГНУУРИ ШЭНЖЭЛЭГШЭДЭЙ КОНГРЕСС НЭЭГДЭБЭ

...нуури шэнжэлэгшэдэй уласхоорон... ...Москвада сентябриин 15-да нээгдээ. ...оной эрдэмтэд ба мэргэжэлтэд ха...

...ажахын министр В. В. Мацкевич ...лаа. Конгрессэй хүндэтэ түрүүлэгшын—СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорнын амаршалгые тэрэ уншаа.

Советскэ Союзай научна ба нийтын организацинуудһаа амаршалганууд конгрессэй нэрэ дээрэ мүн лэ абтаһан байна. (ТАСС).

СОШОРДОМО ДОХЁО

ҮСӨӨНӨӨР ҮРЭЖҮҮЛЭГДЭНЭ

«Буряадай АССР-эй колхоз, совхозуудта хони үсхэбэрилхэдэнь туһа хүргэхэ тухай РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолдо» харюу болгон, 1975 он болотор мүнөө үеынхиһөө 1,5 дахин ехэ нооһо, 1,7 дахин ехээр хониной мяха абадаг болохо зорилготой республикымнай хонишодой ажалда харюусалгатай хаһа оронхой. Эхэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэ эдэ үдэрнүүдтэ үнгэргэгдэнэ. Энэ хүдэлмэриин хэр зэргээр дүүргэгдэһэнһээ ажахы бүхэнэй хонин һүрэгэй тоо толгой дүлдыдаха болоно.

Гэбэшье «Улаан Оронго» колхозой зоотехмэргэжэлтэдэй энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ хонидойнь үдэсэ жэл бүри доошоо ороно. Хэрбээ нёдондо 100 эхэ хонин бүридэ 75 хурьга абаһан һаа, мүнөө жэл тэрэнээ 68 хүрэтэр доошолуулаа. Колхозой хонин ажалда үнгэрэгшэ жэлдэ ушарһан дутуу дунданууд эдэ үдэрнүүдтэшье дабтагдана.

Зургаа мянган эхэ хонитой энэ ажахыда оройдоол 700 хонин августда үрэжүүлэгдэһэн байгаа. Колхозой главна зоотехник М. Хабдаев, хонин ажалайнь зоотехник Е. Доржиева гэгшэд арадай хиналтын аймагай комитедэй заседани дээрэ шүүмжэлэгдэжэ, ойрын үдэрнүүдтэ бүхы хэмжээ абаад, эхэ хонидой үрэжүүлгэ түргэдхэхэ тухайгаа найдуулаа һэн.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо арба гаран хоног үнгэрбэ. Теэд олон отарануудта ондоо болоһон юумэн үгы. Племстанциин мэргэжэлтэдэй шалгажа үзэһэнэй ёһоор, Ж. Бимбаев, Н. Цыбикжапов гэгшэдэй харууһалдаг эхэ хонид соо бэдэрдэг хусанууд һула бэлшэһэн зандаа. Племстанциин һайн үүлтэрэй хусануудай үрэ хайша хэрэгээр хэрэглэгдэнэ. Ототой болоһон эхэ хонид тэрэ сагтаа үрэжүүлэгдэнэгүй. Тэрэнһээ гадна, олонхи отарануудта искусственна аргаар үрэжүүлгын гурим сахигданагүй. Ототой болоһон хонид үдэшэ, үглөөнь үрэжүүлэгдэхын орондо нэгэл дахин үрэжүүлэгдэнэ. Жэшээнь, Дашиев, Алексеев гэгшэд илгаһан хонидоо үглөөгүүр лэ үрэжүүлнэ. Дашиевай отарын 29 эхэ хонин нэгэн доро 3 миллиметр үрөөр үрэжүүлэгдөө. Иигэжэ үрэжүүлэгдэһэн эхэ хонид заатагүй һубайрха гү, али хежомынь дахинаа ототой боложо ороондо ороо һаа, хурьгадынь хэнзэдэхэ.

Үрэжүүлгын пункт бүхэн зооветмэргэжэлтэдтэ даалгагдаха гэжэ тэрэ заседани дээрэ хэлсэгдэһэн байгаа. Тиихэдэ хараалагдаһан хэмжээнүүд мүнөө хүрэтэрөө хүсэндөө хүргэгдөөгүй. Мүнөө үедэ энэ колхоздо 8 пункт хүдэлмэрилнэ. Харин артелиин 7 зооветмэргэжэлтэдэй олонхинь үмсынгөө үбһэндэ гаранхай.

Ногооной хагдараадүйдэ хонидоо бэлшээн таргалуулхые эндэхи хонишод оролдоногүй. Хонишод Базарова, Ринчинова, Эрдынеева гэгшэд үдэшын 5—6 час багаар хонидоо хорёодонь оруулжа хаана. Үглөөнэй 7 чаһаа урид хонидоо бэлшээридэнь гаргадаг хонишод колхоз дотор хомор.

Сат ошожо байна. Үдэр ерэхэ бүри хүйтэрнэ. Эхэ хонидой үрэжүүлэгдэһэнһээ хойно 2—3 һара соо һайн тэжээл дээрэ байлгаха хэрэгтэй гэжэ зооветмэргэжэлтэд, мүн хонишод һайн мэдэдэг. Тиимэһээ намарай сагай үдэр бүхэниие дүүрэн хэрэглэжэ, эхэ хонидые үрэжүүлхэ, бэлшээн таргалуулха хүдэлмэриие анхаралдаа абаха саг ерээ гэжэ энэ артелиин хонин ажалда хабаатай зондо һануулая.

Н. АНИСИМОВ.

ШЭНЭ СОВХОЗОЙ ТҮРҮҮШЫН АЛХАМ

1968 ОНОЙ СЕНТЯБРЬ hАРАДА ЗАХААМИНАЙ АЙМАГАЙ «РОДИНА», «40 ЛЕТ ОКТЯБРЯ», «БАЙКАЛ», «КОММУНИЗМ» КОЛХОЗУУДАЙ hУУРИ ДЭЭРЭ МЯХАЛИГ ҮҮЛТЭРЭЙ МАЛ ҮСХЭБЭРИЛХЭ ТУСХАЙ ШЭГЛЭЛТЭЙ БАЯН-ГОЛОЙ, ДАЛАХАЙН, САНАГЫН СОВХОЗУУД ЭМХИДХЭГДЭЭ hЭН. ТЭРЭ ГЭhЭЭР ТЭБХЭР ЖЭЛ ҮНГЭРБЭ. ЭНЭ ҮЕ СОО ШЭНЭ СОВХОЗУУД АДУУhА МАЛАА ТАРГАЛУУЛХА ТАЛААР ЯhАЛА hАЙН ҮРЭ ДҮНГҮҮДЫЕ ТУЙЛАА. МАНАЙ ГАЗЕТЫН ҮСЭГЭЛДЭРЭЙ НОМЕРТО БАЯН-ГОЛОЙ СОВХОЗОИ МАЛШАД, МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ ШЭНЭ СОЦИАЛИС УЯЛГАНУУД ТОЛИЛОГДОО hЭН. СОВХОЗОЙ АЖАЛШАДАЙ ТУЙЛАhАН ТҮРҮҮШЫН АМЖАЛТА, СААШАНХИ ЗОРИЛГОНУУД ТУХАЙ ЭНДЭ ХЭЛЭГДЭНЭ.

ХҮГЖЭЛТЫН ЗАМААР

Манай Баян-Голой совхозой бии болоhоор түрүүшын жэл үнгэрбэ. Ажахымнай гол түлэб мяхалиг үүлтэрэй мал үсхэбэрилхэ шэглэлтэй юм.

Урдань байhан «Родина», «40 лет Октября» колхозууд мал ажалай продукци үйлэдбэрилгэ дээшэлүүлхэ аргагүй байгаа. Жэл соо үнеэн бүриhөө орэйдоол 600—700 килограмм hү абадаг, тиихэдэ гүрэндэ худалдагдадаг эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр 190—200 килограммда хүрэдэг hэн. Олонхи малнай дунда хүсэтэй, туранхай байдаг бэлэй.

Тиимэhээ мал ажалhаа олзо доход багаар абтажа, колхозууд экономикынгоо талаар аймаг соогоо эгээл hула байгаа.

Орон дотороо мяха үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ зорилго парти болон правительствын табяад байхадань, hая эмхидхэгдэhэн манай совхоз намартаа адууhа малай адуулалга, үбэлэй сатта малай харууhалга эрид hайжаруулха, гүрэндэ тушаагдаха малаа шахан таргалуулха хүдэлмэри эмхидхэхэ гэжэ шиидэhэн.

Нёдондо намартаа 320 толгой эбэртэ бодо мал шахалганда табигдаhан байгаа. Тиимэhээ богонихон болзор соо малай хуушан байрануудые заhабарилаа hэмди. Адууhа мал шахан таргалуулха хүдэлмэри совхозой дирекци болон парткомой гол анхаралда абтажа, үдэр бүриин хиналтада байгаа. Малаа тусхай рационой ёhоор эдеэлүүлжэ, гүүртэ дээрэ ажалай гурим нарин нягтаар сахигдадаг болоо.

Мал адуулдаг түрүүшүүл Р-Д. Гармаев, Д. Данзанов, Г. Доржиев, Ж. Чойжинимаев гэгшэдэй ажалай дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, үбэл-хабарай үедэ шахагдажа байhан эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 700—800 граммаар нэмээжэ болохо гэжэ элирүүлэгдээ. Тиихэдэ бии байhан тэжээлээ (үбhэн, зелёнко, талха таряанай зүйл) зүбөөр хэрэглэхэ шухала.

Малшад болон мэргэжэлтэдэй оролдосотойгоор ажаллаhанай ашаар адууhа малай үбэлжэлгэ hайнаар үнгэргэгдоо. Малай үхэл хоёр дахин үсөөроо. Шахагдаhан малаа гүрэндэ тушаахадамнай, толгой бүриинь шэгнүүр 267 килограмм болоо. Тиихэдэ бүхы тушаагдаhан малаймнай 94 процентнь дундаhаа дээшэ хүсэ шадалтай байгаа.

Манай Захааминай аймагай эрхэ байдалда мяха үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зундаа адууhа мал hайнаар бэлшээхэ асуудал тон ехэ удха шанартай болоно. Тиимэhээ энэ харюусалгатай хүдэлмэри совхозой дирекци, партийна комитедэй гол анхаралда байдаг болоо.

Холын бэлшээридэ гаргагдаха малай гүүртэнүүдые зүбөөр эмхидхэжэ, дүй дуршал ехэтэй малшадта энэ хүдэлмэри даалгаhан байгаабди. Үнгэрhэн хабартаа бүхы малаа урда жэлнүүдэйхиhээ hара урид—майн түрүүшын үдэрнүүдтэ зуhаландань оруулаа hэмди.

Зунай бэлшээриин үедэ адууhа малай шэгнүүрые нэмээлгэхын түлөө малшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрhэн байгаа. Мал адуулагша Ринчин-Доржо Найданов зунай зуун үдэр соо үхэр бүриингөө шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000 граммаар нэмээлгэхэ гэhэн hайн hайхан үүсхэл гаргаhан юм. Тэрэнэй үүсхэлые ажахымнай бүхы малшад дэмжэhэн байгаа.

Нүхэр Найданов өөрынгөө хэлэhэн үгэдэ хүроо. Харууhалhан малайнь толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ дунда зэргээр 1020 граммаар нэмээгдэhэн байна. Ёhотойл hайнаар ажаллаhанай ашаар иимэ амжалта туйлагдаа бшуу. Энэ зундаа Ринчин-Доржо Найданов малайнгаа байрые хоёр дахин hэлгээ, заримдаа өөhэдөө майхан татаад байрладаг байгаа.

Совхозоймнай олохон малшад энэ зундаа hайнаар ажаллаба. Мал адуулагшад Буда Цыренжапов, Заята Будаев, Геннадий Дагбаев, Долгоржап Аюшеева гэгшэд малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 900—1000 граммаар нэмээhэн байна. Тугалшад Мария Бадмаева, Галина Будаева, Долгоржап Доноева, Ринчин Шагжиева гэгшэдэй харууhалhан тугалнуудай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэ соо 850—900 граммаар нэмээгдээ.

Совхозой партком, отделенинүүдэй партийна эхин организацинууд малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хээ. Малшадые али болохоор урмашуулхын тула таатай зохид хэмжээнүүд хараалагдаhан юм. Бэлшээн таргалуулагдажа байhан мал hара бүридэ шэгнэтдэдэг hэн. hара бүриин ажалай дүнгүүдэй согсологдоходо, тусхай бюллетень гаргагдаад, дары түргэн малай гүүртэ бүхэндэ эльгээгдэжэ байгаа.

Эдэ бүгэдын ашаар ажахымнай гол hалбари—мал ажал түргөөр хүгжэжэ, үйлэдбэриин дүнгүүд ургажа захалба. Энэ жэлэй найман hара соо мяха үйлэдбэрилгэ нёдондоной энэ үеынхиhөө хоёр дахин дээшэлээ. Бүхы жэл соо 2690 центнер мяха гүрэндэ тушааха түсэбтэй байбал, сентябриин нэгэнэй байдалаар 1716 центнер тушаагаабди. Тушаагдаhан малай толгой бүриин шэгнүүр 273 килограмм болоо. Энэмнай нёдондонойхиhоо 73 килограммаар ехэ болоно. Мяханай комбинадта тушаагдаhан бүхы малай 97 процентнь дундаhаа дээшэ хүсэ шадалтай байгаа.

Эдэ бүгэдэ саашадаа хэгдэхэ ехэ хүдэлмэриин эхин болоно. Иимэ илалта имагтал малшадай оролдолгын хүсөөр, тэдэнэй hайнаар хүдэлhэнэй ашаар туйлагдаа бшуу. Тэдэнэр бэлшээриин газар зүбөөр хэрэглэхын түлөө ехэтэ оролдоhон байна.

Энэ жэлэйнгээ түсэб дүүргэхын тула үшөө 974 центнер мяха октябрь hарада тушаахабди. Тиихэдэ малаймнай толгой бүриин шэгнүүр 300 килограммhаа бага бэшэ байхаар хараалагдана. Тиимэhээ мүнөө тушаагдаха малаа хэнзэ ногоотой сабшалан дээрэ, мүн зелёнкын хуряагдаhан поли дээрэ бэлшээнэбди.

Тингэжэ октябрь hара соо гүрэндэ мяха тушааха энэ жэлэйнгээ түсэб сүм дүүргэхэ зорилготойбди. Тиихэдэ эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо үнеэдые үсхэбэрилхэ жэлэй түсэб дүүргэгдэхэ юм. Октябрь hарада 400 толгой үхэр шахалганда табигдаад, ерэхэ жэлэй январь соо гүрэндэ тушаагдаха. Тэдэнэй толгой бүриинь шэгнүүр 300 килограммhаа бага бэшэ байха. Иигэжэ 1970 оной түрүүшын хахад соо гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө январь hарада дүүргэхэбди.

Энэмнай тон харюусалгатай, арга боломжоёо зүбөөр хэрэглэжэ шадабал, бэелүүлжэ боломоор зорилго болоно.

Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын тула үнгэрhэн үбэл, хабартаа совхозоймнай хүдэлмэришэд яhала ехэ юумэ хэhэн байна. Сабшалан дээрэ бүхыдөө 3466 тонно наг шэбхэ гаргагдаа, 57 гектар сабшалангай газар үтэгжүүлэгдээ, 618 гектар газар hайжаруулагдаа. 600 гектар сабшалангай газарай шулуун түүгдэжэ, сэбэрлэгдэhэн байгаа.

Энэ зундаа тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ урданайхиhаа хэдэн хоногоор урид эхилhэн байгаабди. Байгша ондо сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье hаань, нёдондонойхиhоо дутуугүй—30.000 центнер hайн шанартай үбhэн бэлэдхэгдээ. Үбhэ хуряалгада хабаадалсаhан хүдэлмэришэдтэ 3000 центнер үбhэн үгтэхэ юм.

Үнгэрhэн хабартаа манай совхоздо түрүүшынхеэ 10 гектарта куузику таригдаа. Дүй дуршал багатай байhан дээрэhээ гектар бүриин 150—200 центнер ургаса абтаха. Энэмнай малай тэжээлдэ яhала нэмэри болохо зэргэтэй. Үшөө 11—12 мянган центнер зелёнко хуряагдахаар хүлеэгдэнэ.

Ганса үбhэ зелёнко хоёр дээрэ мал hайнаар шахаха гээшэ тон хүндэ хэрэг гэжэ бултанда мэдээжэ. Манай совхоз юрэдөөшье таряа таридаггүй юм. Тиимэhээ шахагдажа байhан малые таряа талханай зүйлөөр хангаха хэрэг тон шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Ушаэ иимэhээ республикын Хүдөө ажахын министерство, мяханай совхозуудай трест энэ асуудалаар маанадта туhалха бээ гэжэ найдагдана.

Мүнөө ниитын малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байна. Манай ажахые шефтээ абаhан Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай энергоцехэй коллектив шахан таргалуулагдаха 200 толгой үхэрэй шэнэ байра барижа дүүргэхэ дүтэлөө. Тиихэдэ 200 толгой малай хуушан дал шэнэлэгдэн заhабарилагдажа байна. Тэндэ шахалганда табигдаhан мал байлгагдаха юм.

Эдэ бүгэдэ мүнөөдэрэймнай гол зорилго болоно. Саашадаа хэхэ юумэн үшөө ехэ. Совхозой дирекци болон партийна комитет ажахынгаа гол hалбари—мал ажалые түргөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ үдэр бүриин анхарал хандуулна.

Мяха үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхын түлөө нэн түрүүн үнеэн бүриhөө тугал абадаг болохо хэрэгтэй. Энэ шухала хүдэлмэридэ үшөө дутагдалнууд бии байhаар. Энээнине усадхахын тула бидэнэр таарамжатай хэмжээнүүдые хараалаад, тэдэнээ бэелүүлжэ эхилээбди. Мяхалиг үүлтэрэй буха, гунжануудые Яруунын аймагай Иисэнгын совхозhоо худалдажа абаабди.

Мяха үйлэдбэрилгые эрид дээшэлүүлхын тула адуун hүрэгөө олошоруулха хэрэг тон ехэ удха шанартай. Энэ шухала хэрэгтэ хуушанай хоёр колхозой хүтэлбэрилэгшэд анхарал табидаггүй байгаа. Тиимэhээ үсөөн унаган абтадаг байhан. Адуунай тоо толгой жэл бүри үсөөржэ байгаа. Энэ шалтагаанhаа боложо адуу үсхэбэрилхэ энэ жэлэй түсэб хүсэд дүүргэгдэхэгүйнь.

Мал ажахын энэ hалбарие hайжаруулха талаар түрүүшын хүдэлмэри хэгдэжэ байна. hайн үүлтэрэй азарганууд асарагдаа. Адуушанаар дуршалтай хүнүүд табигдаа, тэдэнэй ажалай түлөөhэн гуримшуулагдаба. Тиихэдэ адуушадые материальна талаар урмашуулха хэрэг hайжаруулагданхай. Тиимэhээ hаяын жэлнүүдтэ ажахымнай адуун hүрэг олошоржо, хямда сэнтэй адуунай мяхан ехээр абтадаг болохо.

Хараалагдаhан түсэб, абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула адууhа малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ тон шухала. Совхоздомнай 4180 гектар сабшалан, 900-гаад гектар таряалангай газар бии юм. Тиимэhээ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ гээшэ манай эрхэ байдалда тон ехэ удхатай болоно. Сабшалан hайжаруулха талаар биратай юумэн хэгдэнэгүй. Сабшалангай гектар бүриhөө дунда зэргээр 6-7 центнер үбhэн хуряагдана. Энэ намартаа, ерэхэ үбэл, хабартаа сабшалан дээрэ ехэ хүдэлмэри хэхэ зорилготойбди.

Ерэхэ үбэлжэлгэ тон харюусалгатай гэжэ совхозоймнай хүдэлмэришэн бүхэн hайса ойлгоно. Абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, багша Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй алдарта ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын тула манай совхозой малшад, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллажа байнхай.

Р. БАНДЕЕВ,
совхозой директор.

ГОЛ АНХАРАЛД[А]

Байгша оной хабар үхэрнүүдэйнгээ гүүртэнүүдые зунайнь бэлшээридэ гаргамсаарнай, отделениин малшад Р-Д. Найданов, Б. Жимбеев, Д. Данзанов совхозойнгоо бүхы үхэршэдтэ хандан, зунай бэлшээриин 100 үдэртэ даажа абаhан малайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые 100 килограммаар нэмээе гэhэн уряа гаргаа бэлэй. Энэ үүсхэлынь малшадаймнай дунда бүрин дэмжэгдээ hэн. Тингэжэ үхэршэдэймнай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, отделениин партийна эхин организациин гол анхаралда абтаа юм.

Социалис мүрысөөнэй улам эршэтэйгээр, үргэн дэлисэтэйгээр ябахын тула бидэ hара бүри малаа шэгнэжэ, тусхай бюллетень гаргагша hэмди. Энээн соо малшадаймнай ажалайнь дүн, тэдэнэй ажал хэрэг толилогдодог байгаа. Гадна түрүү малшадта зорюулагдаhан дайшалхы хуудаhанууд таhалгаряагүй гаргагдадаг байhан.

Майла, ташалангай тунга ногоотой холын бэлшээридэ байhан гүүртэнүүдэй үхэршэдэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри hайнаар ябуулагдажа байгаа. Политинформаторнууд, совхозой отделениин хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд арба-арба хоноод лэ hонирхолтой хөөрэлдөө үнтэргэжэ, лекци уншадаг заншалтай болоо.

Ниитын малые hайн бэлшээридэ шахан таргалуулха хэрэгтэ эдэ бүхы хүдэлмэримнай горитойхон үүргэ дүүргэhэн байха. Юуб гэхэдэ, отделениимнай түрүү үхэршэд Д. Аюшеева, Б. Жимбеев, Р-Д. Найданов гэгшэдэй даадаг гүүртынхид совхоз доторoo дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илажа гараhан байна.

Отделениимнай партийна организаци ниитынгээ адууhа малда хүсэд хүрэхөөр үбhэ тэжээл хуряаха талаар мүн лэ ехэ хүдэлмэри хэhэн юм. hуурин тосхонуудайнгаа хүн зониие үбhэ хуряалгада бултыень хабаадуулха, үбhэшэдэй звенонуудые эмхидхэхэ ба бии байгаа арга боломжоёо хүсэд хэрэглэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тула сомоной Соведэй сесси зарлагдаа hэн. Энэ асуудал мүн лэ партийна суглаан дээрэ хэлсэгдээ. Тингэжэ отделени соомнай үбhэшэдэй 14 звено эмхидхэгдээ. Үбhэ хуряалгада совхозоймнай хүдэлмэришэдhөө гадна, hургуулиин үхибүүд, пенсионернүүд олоороо хабаадалсаа.

Мүнөө жэл ногооной мууса ургаhан дээрэhээ намаг налхида, дошо болдогто абтаhан хадалангаа нэгэшье үлөөнгүй, гол түлэб гараар сабшажа абаха гэлсээ hэмди. Тиимэhээ иимэ эгээл хүшэр, харюусалгатай участогуудтань коммунистнууд эльгээгдэhэн байгаа.

Түрүүшын үдэрhөө эхилжэ үбhэ хуряагшадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ захалаа. Энээниинень дэмжэн, эршэ хүсыень hуладхахагүйн тула партийна организаци нилээд оролдолго гаргаа. Отделениингээ үбhэ хуряагшадай звенонуудта табан политэмхидхэгшэдые—эдэбхитэй, hайн бэлэдхэлтэй коммунистнууд, комсомолшуудые томилоо hэмди. Эдэнэрнай үбhэшэдэй звенонуудаар саг үргэлжэ ябадаг, ажалдань али болохоор хамhалсадаг, заримдаа дутуу дундануудыень усадхалсадаг байhан. Гадна үбhэшэдэй дунда хөөрэлдөө үнгэргэжэ, үбhэ хуряалгын дүнгүүдые суглуулха талаар намда хододоо туhалагша бэлэй.

Звенонуудайнгаа хэhэн ажалай дүнгүүдые согсоломсоороо, тусхай бюллетень, «Мүнөөдэр хэн түрүүлнэб» гэhэн гаршагтай ханын газетэнүүдые гаргажа байгаабди.

Социалис мүрысөөнэй улам эршэтэйгээр дэлгэржэ байхада, бүхы звеногойхид, гар хажууршад үдэр бүри улам эршэтэйгээр ажаллажа, үдэрэйнгөө даабари нэгэ хахад, хоёр дахин үлүүлэн дүүргэдэг байhан. Жэшээлбэл, үнинэй коммунист С. Дашиевай хүтэлбэрилдэг үбhэ хуряагшадай звеногойхи[д] ... 870 центнер үбh[эн] ... бал, аяар 1000 ... хүргөө.

Партиин гэшүүн ... даг звенодо эгээ[л] ... hөөг бургааhатай ... hан газарай ного[о] ... үгтөө hэн. Хэды ... ток абабашье, э[дэ] ... 450 центнер үбh[эн] ... түсэбөө үлүүлэн ...

Мүн тиихэдэ Д. ... бэрилдэг звеногойх[ид] ... лаа гэжэ тэмдэглэ[х] ... долоон гар хаж[уурша] ... болзор соо 870 ... шанартайгаар ... горитойгоор улүү ... хоз дотороо дэлг[эрhэн мү]рысөөндэ илан га[раа] ... рекциин, партком[ой] ... бочкомой соносх[ол] ... сын ёhоор шанд[аа] ... Инмэрхүү жэшэ[э] ... даха болоо hаа, ... хагүй олон.

Энэ жэл ного[ооной] ... муу байбашье, ... туугүй үбhэ бэ[лэдхэлгэ] ... ряалга үшөө үрг[элжэлнэ].

Мүнөө отделен[иин] ... нууд ниитынгээ ... бэлдэхэ, малаа ... гоондо, зелёнкы[н] ... бэлшээжэ, хүсэ ... шэмэтэ тэжээл ... галуулха хэрэгтэ ... дууланхай.

Агууехэ багша ... рэhөөр 100 жэл[эй] ... совхозой хүдэ[лмэришэд] ... hан социалис у[ялгануудаа] ... гаар дүүргэхэ хэ[рэгтэ] ... ниин коммунист[нууд] ... хубитаяа ехээр ... сэнэ.

Д. ...
совхозой гурба[дахи отделениин] партийна ...

СҮҮДХЭДЭЭ 800 ГРАММ

Байгша оной хабар манай совхозой малшад май hарын түрүүшын үдэрнүүдтэ малаа зуhаландань гү, али холын бэлшээридэ гаргаhан юм. Би сугтаа хүдэлдэг нүхэр Цыбик Доржиеватайгаа мүн лэ тугалнуудаа зуhаландань оруулаа hэм. Тиимэ ажалай хэгдэжэ эхилхэдэ, зарим хүнүүд, илангаяа наhатайшуул, совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд тон буруу юумэ хэжэ эхилбэ гэжэ хөөрэлдэдэг hэн. Ушарынь юуб гэбэл, урда жэлнүүдтэ адууhа малаа майн хуушаар гү, али июниин эхеэр зуhаландань оруулдаг байгаабди.

Нээрээшье хүнэй үнэншэмөөр бэшэ байгаа hэн. Би 10 жэл соо тугалшанаар, хамта дээрээ 18 жэл мал ажалда хүдэлжэ байбашье, иимэ эртэ малаа зуhаландань оруулжа байhанаа hананагүйб. Үнгэрhэн хабар манай Захааминда урда урданайхиhаа бүришье хүйтэн, hалхитай хабар болоhон байгаа.

Хэды тиимэ байбашье, совхозой хүтэлбэрилэгшэд буруу ябадал хэбэ гэжэ hанагшад өөhэдөө буруу бодолдо абтаhан байгаа. Зунай эхин болотор хүйтэншэг байба. Теэд манай малай зуhаланда нарай тугалнуудые байлгаха дулаан байра баригдаhан байгаа. Тиимэ дулаан байрануудтал Цыбик бидэ хоёр hая гараhан тугалнуудаа оруулhан байгаабди. Тиихэдэ хүйтэн үдэрнүүдэй болоходо, тугалнуудтаа шэмэ ехэтэй, hайхан үбhэ үгэдэг hэмди. Тугалнуудай зуhалан бүридэ эрхим шанартай 5—10 центнер үбhэн зөөгдэжэ асарагдаhан байгаа.

Манай совхозой малшад тугалнуудаа эхэтэйнь хамта бэлшээхэ, түлжүүлхэ талаар яhала дүй дуршалтай болоhон юм. Тугалнуудые эхэтэйнь хамта бэлшээхэдэ, тэдэнэр дуратай сагтаа эхэеэ садатараа хүхэдэг байна. Тиимэhээ түргөөр томо болодог, мяхажадаг юм.

Гүүртэдээ хамтадаа 124 үнеэтэйбди. Жэлэй эхинhээ хойшо 109 тугал абтаад, мүнөө хүрэтэр нэгэшье толгойн гарзагүйгөөр томо болгогдоно. Зунай hаранuудта харууhалдаг тугалнуудаймнай толгой бүриин шэгнүүр сүүдхэдээ 800 граммаар нэмэhэн байна.

Ажал хүдэлмэреэ hайнаар эмхидхэhэнэйнгээ ашаар лэ иимэ үрэ дүн туйла[абди]. Зунай дулаан са[г] ... эхэтэйгээ хамта ... hаа hүниин 12 ... ногоотой бэлшэ[эридэ] ... байгаа.

Мүнөө гүүртын ... жөөндөө оруула[г] ... Цыбик бидэ хоёр ... найхидаал адли ... ногоотой сабшал[ан] ... нэбди. Мүнөө hа[ра] ... лай эгээл hайн[аар] ... гөөр таргалха са[г] ... Тиимэhээ сентяб[рь] ... нуудаймнай шэг[нүүр] ... нэмэхэ гэжэ эти[гээ] ...

Жэлэй дүүрэ[тэр] ... үшөө 18 үнеэн ... дэнэр абаhан ту[галнуудаа] ... оруулангүйгөөр, ... болгожо, намар[таа] ... луулаад, ерэхэ ү[бэл] ... hайнаар үнгэрг[ээ] ... дохобди.

М. ...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Баян-Голой совхозой гурбадахи отделениин партийна эхин организациин секретарь Доржо Балданович Жалсанов социалис уялгануудай хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байhан тухай малшадтай хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

ҮГЭДӨӨ ХҮРӨӨБДИ

Би өөрынгөө нүхэр Цырен-Долгортой олон жэл соо хамтын адууhа мал холын бэлшээридэ гаргажа харууhалдагбди. Энэ үе соо хүшэршэг ушар, олон тоото бэрхэшээлнүүд ушардаг байгаа.

Энэ хабартаа бидэнэр харууhалдаг малаа урда жэлнүүдэйхиhээ hара урид холын бэлшээридэ гаргаа hэмди. Үбhэмнай эртэ барагдажа, үбэлжөөндэмнай дүтэ хагданшье үгы болошоо hэн.

Жэл бүри Баруун-hонгинодо зуhадагбди. Энэ хабартаа эндэмнай бүришье хүйтэн, hалхитай байгаа. Тиигээд ногоон орөйтожо ургаа hэн. Ушар тиимэhээ малаа hайнаар таргалуулхын тула ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй болоо.

Зуhаландаа ороод байхадамнай, уданшьегүй совхозоймнай парткомой секретарь главна зоотехник хоёр ерээ hэн. Багша Ленинэй ойн хүндэлэлэй мүрысөөн тухай хөөрэлдөөн болобо. Бидэнэр бүхы совет хүнүүдтэй адли энэ hайндэрые ажалай ехэ амжалтаар угтахые хүсэдэг, оролдодог байгаабди. Тиимэhээ харууhалдаг 162 хашарагуудайнгаа толгой бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000 граммаар нэмээхэ гэhэн уялга абаа hэмди. Энэмнай зунай 100 үдэрэй 100 килограмм жэшээтэй болоно. Шэнэ, дээшэлүүлэгдэhэн уялга абаад, Цырен-Долгор бидэ хоёр манай жэшээгээр ажаллахыень совхозойнгоо бүхы малшадые уряалаа hэмди.

Үдэр бүри хашарагуудайнгаа шэгнүүрые 1 килограммаар нэмээлгэхэ гээшэ тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ юм ааб даа. Үшөө тиихэдэ үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ үхэрнүүднай хүсэ тамираа алдажа ондо ороhон байгаа.

Шэнэ уялга абажа, ажахынгаа бүхы малшадые уряалаад байхадаа, хэлэhэн үгэдөө хүрэхын тула бүри hайнаар малаа бэлшээхын түлөө ехэ оролдолго гаргаабди. Нэн түрүүн бэлшээриингээ газарые тон hайнаар хэрэглэхэ хэрэгтэй болоо. Мүн баhа харууhалдаг хашарагуудаа хашаада хаангүйгөөр, бүхэли сүүдхэ соо бэлшээхэ гэжэ оролдоо hэмди. Эдэ мэтын хажуугаар бэлшэриин газар хирэ хирэ болоод лэ hэлгэжэ малаа адуулхада hайн байдаг юм.

Бидэнэр 10—15 хоног болоод лэ үхэрнүүдээ ондо ондоо газарта абаашажа бэлшээдэг байгаабди. Тиихэдээ дулаан гэрhээ хэдэн хоногоор гаража, майхан татаад амардаг hэмди. Бидэнэр энэ зундаа үхэрнүүдээ Баруун-hонгинодо, Зээрэнхэйдэ харюулжа гараабди. Энэ хоёр бэлшээриин хоорондо арбаад километр болодог. Зээрэнхэйдэ зөөжэ ерэхэдээ майхан соо байрладаг hэмди.

Совхозоймнай хүтэлбэрилэгшэд бүри үбэл байхада Баруун-hонгино, Зээрэнхэй болон бусад зунай бэлшээриин газарнуудта дабhа ехээр абаашаhан байгаа. Тиимэhээ үхэр малнай дуран соогоо дабhа эдижэ, үдэртөө хэды дахин уhалагдадаг hэн.

Энэ зунай үедэ манай совхозой мэргэжэлтэд холын бэлшээридэ гаргаhан үхэрнүүдые hара бүри шэгнэжэ, малшадые ажалайнь дүнгүүдтэй танилсуулжа байдаг hэн. Зунай бүхы hаранuудта манай гүүртынхид бултанhаа hайн дүнтэйгөөр ажаллаа. Хүдэлмэриингөө hайн дүнгүүдые саг сооһь мэдээд хүдэлхэдөө, үшөөшье hайнаар хүдэлхэ бодол түрэхэ, урматайшье байдаг.

Абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээбди гэжэ мүнөө бидэнэр баяр баясхалантайгаар мэдээсэнэбди: зунай бэлшээриин үедэ үхэр бүриин шэгнүүр сүүдхэ соо дунда зэргээр 1020 граммаар нэмээгдээ!

Манай гүүртын мал энэ намар бултадаа гүрэндэ тушаагдаха юм. Тиихэдэ малаймнай толгой бүриин шэгнүүр 300 килограммhаа доошо бэшэ болгогдоно. Бүхы хашарагуудай дундаhаа дээшэ хүсэ шадалтай байха. Тиимэhээ сентябрь hарада малаа бүри hайнаар бэлшээхэбди.

Бидэнэр энэ намар харууhалдаг малаа гүрэндэ тушаамсаараа, шэнэ буруунуудые тушаажа абахабди. Тэдэнэйнгээ үбэлжэлгые hайнаар үнгэргэжэ, ерэхэ зундаа энэ жэлэйхиhээнь муу бэшээр хүдэлхэбди.

Р-Д. НАЙДАНОВ,
мал адуулагша.

ЗУРАГ ДЭЭ[РЭ]: ... hэ хуряалгын ... гые хүтэлбэр[илдэг] ... Цыденов. Энэ ... бэрилhэн звено ... зундаа дүн хан ... центнер үбhэ ху[ряа] ... байбал, тэрэн ... хүргөө.

Е. ЗАХАР...

Энэ хууда[hа] ... респондент Б... бэлдэбэ.

ТОБ ГЭМЭ ТОДОРХОЙ, ДОБТОЛХЫ ШЭНЖЭТЭЙ БОЛГОБОЛ...

...Совет гүрэнэй үргэн оло-... шахуу бурхан ша-... гуримда һүзэглэхэ, ...болинхой гээшэ ааб даа. ...правительствын хэм-... зүбөөр, ле-... заабариин ёһоор ...байһые түгэс гэршэлнэ. ...урда сагай үлэгдэл бо-... мүргэлэй ёһо занша-... элдэб эсын хуур-... этигэдэг хүнүүд ... хүрэтэр эндэ тэндэ ... Ямар хүнүүд һүзэглэ-... хараад үзэхэдэ, үзэг ...үгы, үндэр наһатан ... мананда төөриһэн зангаараал байна гээшэ. Тиимэһээ тэдэнэй дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, үндэһэ һуурингүй хии хооһон юумэндэ этигэхэеэ болихо хэрэгтэнь туһалха гээшэ манай шухалын шухала зорилго болоно. Иимэ хүдэлмэри ябуулхадаа, нэн түрүүн марксизм-ленинизмын һургаал заабарине тодорхойгоор ойлгуулха, Коммунис партиин политикын хараа шэглэлтэй танилсуулха ёһотойбди.

Манай Хэжэнгэ нютагай ажалшадай дунда һүзэгтэйшүүл гэхэ гү, али шажан мүргэлтэй холбоотой элдэб эсын ёһо заншал сахидаг үбгэд, хүгшэд биил гээшэ. Жэшээлхэдэ, байгша ондо ган гасуур, хура бороогүй байжа, тараан ажалда, адуу малай үбһэ хоол бэлдэлгэдэ туйлай ехэ һаад ушаруулаа. Тиимэһээ эндэ тэндэ обоо, мунхан тахижа, «бороо гуйха» хүсэлэнтэйгөөр нютагаймнай хүнүүд хада уулада гараһаншье байна. Иимэ ёһо заншал дүүргэлгэдэ залуу ба дунда наһатайшуулай зүгһөө зарим нэгэнэй хабаадалсадаг байһаниинь элитэ. Теэд тэдэнэй олонхинь обоо, тайлганда мүргэхэеэ ошодог бэшэ, харин миинтэ архи ууха, мяха эдихын тула ошолсодог байха юм. Гадна хуралай үедэ Хэжэнгын аймагһаа олохон үбгэд, хүгшэд Ивалгын дасанда ошодог зандаа. Тэдэнэй зариманайнь багахан хүүгэдые, ашанараа абаад ошохоёо һанадагынь тон таарахагүй ябадал болоно. Шажан шүтэлгэдэ хабаатай элдэб заншалнуудые ёһолходоо, багахан хүүгэдые хүсөөрөө хабаадуулхаяа һанадаг наһатайшуулай дунда али зэргээр ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа, бишыхан үхибүүнэй гүлмэр ухаае шажанай хорото утаагаар хорложо, балартуулжа байһыень элирүүлхэ ёһотойгоо бидэнэр, атеистнүүд, ойлгонобди.

Мүнөө манай бодото байдалнай залуу үетэниие коммунизм байгуулагшад болгон һургана, хүмүүжүүлнэ ха юм. Хэрбээ гэр бүлын байдалда шэнэ ёһо гуримай нэбтэрһэн байбалнь, үхибүүдшье шэнэ заншалнуудта һураха, шажан мүргэл гээшэдэ хэзээдэшье этигэхэгүй, шэнэ хүн болохонь дамжаггүй.

Тиимэһээ үхибүүдые ба залуушуулые шэнэ ёһо заншалай ёһоор хүмүүжүүлхэ гээшэ гэр бүлын ороһон байдалһаа илангаяа ехээр дулдыдаха байһаниинь арсашагүй.

КПСС-эй райкомой ба агитациин таһагай дэргэдэ научна атеизмын тусхай секци эмхидхэгдээ һэн. Тус секцидэ дээдэ һургуули дүүргэһэн багшанар, врачнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хабаадуулагданхай юм. Секциин гэшүүдтэ тус тустань участогууд хубааралан үгтэнхэй, хэжэ байха хүдэлмэринь түсэблэгдэнхэй. Мүн совхозуудай парткомой дэргэдэ научна атеизмээр лекци уншажа, хөөрэлдөө хэжэ байха лекторнүүдэй бүлэг бии болгогдонхой юм. Аймагай атеистнүүд эдэ лекторнүүдтэй нягта холбоотой, хүдэлмэреэ хамта ябуулдаг байха.

Райкомой пропаганда ба агитациин таһагай дэргэдэхи научна атеизмын секциин гэшүүн, Доодо-Худанай найман жэлэй һургуулиин директор Агван Аюржанаевич Аюржанаев шажан мүргэл тушаа һонирхолтой лекци, хөөрэлдөө хэдэгээрээ мэдээжэ болонхой. Энэ хүн малай гүүртэ, отаранuудай малшадта ходо ошожо хөөрэлдөө хэдэг, шажанай үлэгдэлнүүдые усадхаха хэрэг шадамар бэрхээр ябуулжа байдаг.

Иимэ аяншалгада 2-3 лекторнүүд гарадаг гуримтай. Гансашье атеизмээр лекци уншагдадаггүй, мүн лекторнүүд нютагай һонин, уласхоорондын байдал тухай ажалшадтаа мэдээсэжэ, һонирхоһон асуудалнуудтань харюу үгэдэг заншалтай. Һүүлээрнь тэдэнтэй хамта ошолдоһон һургуулиин үхибүүд, уран һайханай бүлгэмэй гэшүүд багахан концерт харуулжа, ажалшадые баясуулдаг. Иимэрхүү гуримаар хүдэлмэри ябуулхада, хүн зон олоороо ерэжэ, ехэтэ һонирхон харадаг, шагнадаг, эдэнэйнгээ хожом ерэхыень хүлеэн ядажа байдаг ха юм.

Зарим лекторнүүд ехэ зохидоор уран һайханай литература хэрэглэжэ шададаг. Манай республикын мэдээжэ уран зохёолшо Хоца Намсараевай «Үбгэн Гэлэнэй үгэ», «Хара шарайта», «Санхюудай», «Бодинсы үбгэн», «Тахуунай» гэхэ мэтэ рассказуудые уран гоёор уншажа үгөөд, һүүлээрнь удхыень тайлбарилһан хөөрэлдөө хэхэдэ, ехэ һонирхолтой, энеэдэтэйшье боложо үгэдэг. Бүхэроссин уран һайханай уншалгын лауреат, Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Виктор Санжимитыпович Мункин иимэ хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байдаг. Тэрэнэй «Шүдхэр» гэжэ сатирическэ шүлэгөө уншахадань, хүн зон эльгээ эгшэтэрээ энеэлдэжэ, ехэтэ хүхидэг юм. Энэ шүлэгынь мухар һүзэгтэнэй ямар юумэнһээ айһан эшэһые наадалан харуулһан удхатай.

Научна атеизмын секциин гэшүүд Хэжэнгэ тосхониие бишыхан участок болгон хубаарилаад, хэды хэдыгээрээ тэндээ хөөрэлдөө хэжэ байдаг. Жэшээлхэдэ, Хэжэнгын һургуулиин багшанар үрхэтэ айлнуудые 15—20-ёор хубаагаад, тэдэнэйнгээ дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Багшанар педагогическа темээр хөөрэлдөө хэхэһээ гадна, мүн бурхан шажангай арад зондо ямар хоро үзүүлдэгые тайлбарилан хөөрэжэ үгэдэг юм.

Шажанда эсэргүү хүдэлмэридэ аймагай соёлшодой эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байдаг һаань ехэл һайн һэн гэжэ эндэ тэмдэглэмээр. Клуб, библиотекэ, улаан булангуудта лекци, элидхэл, хөөрэлдөө эмхидхэжэ, атеистын булан, выставкэ, ханын газетэ, монтаж гэхэ мэтые саг үргэлжэ хэжэ, ажалшадта харуулжа байгаа һаамнай, шажан мүргэлэй үлэгдэл усадхалгада тон ехэ удха шанартай байха һэн. Энэ талаар райкомой дэргэдэхи научна атеизмын секци үшөөл ехэ хүдэлмэри ябуулха хүсэлэнтэй.

Шажан мүргэлтэй эрид шууд тэмсэхэ хүдэлмэри арад зоной дунда ябуулхадаа, гансал нютагай интеллигенциие бэшэ, харин түрүү ажалшад, түрэлхид, бурханда һүзэглэдэггүй наһатайшуулые хабаадуулха ёһотойбди. Тиихэдээл барга бүдүүлиг урда сагай үлэгдэл болохо шажан мүргэлэй элдэб заншалнуудые үндэһөөрнь усадхаха гэһэн нангин уялгаяа түгэс дүүргэхэ аргатайбди.

Н. НАМСАРАЕВ,
КПСС-эй Хэжэнгын райкомой пропаганда ба агитациин таһагай дэргэдэхи научна атеизмын секциие хүтэлбэрилэгшэ.

...конструкторнуудай үүсхэлээр бүтээн гаргагдаһан «Сакартвело» гэжэ машина сайн план... дээрэ ажаллажа эхилээ. Эдэ машинанууд хэдэн мянгаад хүнэй гараараа бүтээдэг ажалые ...хэжэ дүүргэдэг юм. Үнгэрһэн жэлдэ иимэ машинануудай хүсөөр 4702 тонно сайн на...гдаһан байбал, энэ жэлдэ 17 мянган тоннодо хүрөө. Энээниие гараар суглуулбал, ...хүн ажаллаха байгаа. Ленинэй орденто Ингирскэ совхозой сайн плантаци дээрэ үдэр бүри ...машина хүдэлнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: совхозой сайн плантаци дээрэ ургаса хуряалга.

ТАСС-ай фото.

ДОЛОО НАҺАТАНАЙ ТҮРҮҮШЫН ХЭШЭЭЛНҮҮД

Сентябриин нэгэнэй үдэр... Хэды олон хүн: үхибүүд, студентнэр, багшанар, түрэлхид жэл бүри сэдьхэлээ доһолгон, энэ үдэрые угтадаг гээшэб!

Долоо наһа гүйсөөшэд эгээл түрүүшынхеэ һургуулиин босоһо алхажа, «А» үзэгһөө эхилжэ, эрдэмэй табсангаар өөдөө үгсэхэеэ ерэдэг. Мүнөө жэлдэ нэгэдэхи класста орогшод шэнэ программаар һуража, эхин һургуулиие гурбан жэлэй хугасаада түгэсхэхэнь ха юм. Энэмнай багшанарай урда шэнэ зорилгонуудые табиһаниинь мэдээжэ.

Улаан-Үдын багшанарай училищиин дүрбэдэхи курсын студентнэр шэнэ программаар нэгэдэхи классуудые түрүүшын үдэрһөө яажа һургажа захалнаб гэжэ ажаглаха зорилготойгоор долоон хоногой туршада нэгэдэхи интернат һургуулида практикада ябаба.

Улаан-Үдын буряад интернат һургуулида энэ жэлдэ суглараһан багашуулые хэдэн жэлэй урда тээ манай училищи дүүргэһэн Мария Гармаевна Цыбденова гэжэ багша дааба. Энэ нүхэрнай урда тээнь олохон дахин нэгэдэхи классые һургаһан, баян дүй дүршэлтэй болоһон багша юм. Үнгэрөөшэ зундаа тусхай курсадашье ябаа. Ерээдүйнгөө шабинарые һургуулида суглуулжа, хахад һара соо бэлэдхэл хүүлэжэ, тэдэнэрээ бага зэргэ мэдэхэ болонги. Гэбэшье сентябриин нэгэнэй үдэр хэнһээшье ехээр сэдьхэлээ хүдэлгөө.

Ажаглалтын практикада ерэһэн һурагшад — ерээдүйн багшанар долоон хоног соо олон һонирхолтой юумэ хараа, дүршэлтэй багшын шадабари, онол аргануудһаа һайса хадуужа абаһан байха.

Түрүүшын үдэрэй эгээл түрүүшын хэшээл В. И. Лениндэ зорюулагдаа. Ильичэй дүрые харуулхадань, үхибүүд булта таниха байба. Теэд Мария Гармаевна энэ хүн яахадаа манай багша, вождь гэжэ нэрэтэйб гэжэ һөөл зохидоор долоо наһатанда ойлгуулаа. Энэ хэшээлые шагнажа һуухадаа, миндаһан дээрэ буулгажа абаха дуран хүрөө. Юуб гэбэл, үхибүүдэйшье, хэшээл шагнажа һуугшадайшье сэдьхэл бодолой хүбшэргэй дайрамаар хөөрэлдөөн болоо бшуу.

Буряад хэлээр уншалгын хэшээл. Самбарай ойро олон «хармаануудтай», тусхай томо хабтаһан үлгөөтэй. «Хармаанууд» соонь хэшээлдэ хэрэглэгдэхэ элдэб дидактическа материал.

Жэшээ болгон иимэ нэгэ хэшээлыень эндэ харуулха дуран хүрэнэ. Багша «Галуунуудай фермэ» гэһэн зураг самбарта үлгэбэ.

Багша: Эндэ юу харанабибди?

Һурагшад: Галуунууд байна. Бишыхан хүбүүн.

Багша: Энэ хүбүүндэ нэрэ үгэе.

Үхибүүд олон нэрэнүүдые дурадхаба. Һүүлдэнь бултаараа зүбшэжэ, «Саша» гэжэ нэрэ дээрэ тогтобод.

Багша: Саша хаана ерэбэб?

Һурагшад: Саша галуунуудай байрада ерэбэ...

Иигэжэ хэдэхэн асуудалнуудые табяад, харюунуудыень һүүлдэ багсалан, дахин дабтуулаад, иимэ рассказхан болгожо согсолбо: «Саша галуунуудай байрада ерэбэ. Саша бургааһа бяраад ерээ. Саша галуунуудые гааруулхаяа ерээ. Галуунууд Сашые намнаа. Саша тэрьедээ».

— Үхибүүд! Бидэ мүнөө рассказ зохёобо гээшэбди,—гэжэ багша мэдүүлбэ.

— Энэ рассказдаа нэрэ үгэжэрхие. Юун гээд нэрлэхэбибди,—гэжэ багшынгаа хэлэхэдэ, үхибүүд гараа үргэжэ, элдэб нэрэнүүдые дурадхаба. Һүүлдэнь «Галуунуудые бү гааруула» гэһэн нэрэ дээрэ тогтобод. Багша үхибүүдэйнгээ зохёоһон рассказай хүмүүжүүлхы удха шанарые тэмдэглэн, талада ябаһан амитаниие гасаалжа, гааруулжа болохогүй гэжэ ойлгуулба. Һурагшад «рассказ» гэжэ үгэ мэдэхэ болоодхибо гээшэ. Тиигээд рассказ мэдүүлэлнүүдһээ бүридэдэг гэжэ ойлгобо. «Мэдүүлэл» гэжэ грамматическа термин хадууба.

Һүүлдэнь «Саша галуунуудай байрада ерэбэ» гэһэн мэдүүлэл илгажа абаад, хэды үгэһөө бүридэнэб гэжэ тодоруулба. Удаань «Саша» гэжэ үгые хэды дахин үе үеэрнь үгүүлээд, багша иигэжэ асууба:

— Би «Са-ша» гэхэдээ хэды дахин тогтобобиб?

— Хоёр дахин,—гэжэ үхибүүд харюусаба.

— Тиихэдээ энэ үгэмнай хэды хубиһаа бүридэнхэй гээшэб?

— Хоёр хубиһаа.

— Зүб. Хоёр хубиһаа бүридэнэ гээшэ. Үргэн дороо гараа табяад, «Са-ша» гээд хэлэгтыл даа. Үргэнтнай хэды дахин гараа сохиноб?—гэхэдэнь, һурагшад булта гараа үргэбэ. Үргэмнай гараа хоёр дахин дайрана гэжэ тобшолол хэбэд.

— Үгэ хубинуудһаа бүридэнэ гэжэ мэдэбэбди. Үгын хуби бүхэниие үе гэдэг юм,—гэжэ багша хэлээд, «үе» гэжэ үгые хадуулгахын тула хэды дахин хоорoор хэлүүлээдхибэ. Тэрэнэй удаа абаһан мэдүүлэлэйнгээ бусад үгэнүүдые үгүүлжэ, тус тустаа хэды үетэйнүүд бэ гэжэ тодорхойлбо. Партанууд дээрэ, үхибүүн бүхэнэй урда нэгэн, хоёр, гурбан, дүрбэн зурлаахайнуудтай карточканууд табяатай. Багшын ямар нэгэн үгэ үе үеэрнь таһалжа үгүүлхэдэнь, хэды үетэй үгэб, тэды зурлаахайтай карточка үхибүүд өөдэнь үргэжэ, багшада харуулха юм. Тиихэдэнь хэн ойлгооб, хэн ойлгоогүйб гэжэ тобойсо харагдана.

«Үзэглэлэйнгөө» зургаадахи нюурта зураатай байһан барабан, машина, бүмбэгэ гэхэ мэтэнүүдэй нэрэнүүдые хамтааран тодорхойлжо, хэды үенүүдтэй үгэнүүд бэ гэжэ элирүүлээдхибэд.

Юрэдөө, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, хэрбээ урдань хуушан программаар хүдэлдэг байхадаа, бэлэдхэлэй үеые хоёр долоон хоногто һунаадаг байбал, мүнөө хэдыхэн хоног соо тэрэнь үргэлжэлнэ. Түрүүшын үдэрһөө эхилжэ үхибүүд һуралсалай хүшэр ажалай амта таниба ха юм. Эндэ онсо юумэн юун бэ гэхэдэ, багша өөрөө юумэ хэлэжэ үгэнгүй, үхибүүдэй һонор ухаае хүдэлгэжэ, өөһэдтэнь орёо тобшололнуудые хүүлэхэ юм. Эдэмнай долоон наһатанууд ха юм даа! Түрүүшын недели соо «мэдүүлэл», «үгэ», «үе» гэхэ мэтэ грамматическа терминүүдые хадууха һаа гадна, «а» гэжэ абяантай танилсажа амжаа бшуу.

Хэшээл бүхэндэ үхибүүд олон юумэнтэй танилсана. Жэшээнь, математикаар (мүнөө шэнэ программын ёһоор тоо бодолгын хэшээл иигэжэ нэрлэгдэнэ) «олон», «үсөөн», «дээрэ», «доро» гэһэн ойлгосонуудтай танилсаа.

Морхооб, помидор болон бусад зурагуудтай олон карточканууд һурагшадта хубаагдажа, «хэдыгээр», «тэдыгээр» гэһэн ойлгосонууд үгтэнэ. Жэшээнь, эдэ морхооб помидорһоо тэдыгээр ехэ гү, али бага гэжэ үхибүүд өөһэдөө тодоруулна. Баһа урдань тон хожом үгтэдэг ойлгосонуудые түрүүшын зургаан хоног соо үхибүүд мэдэхэ болоо. Тэдэнь—геометрическэ фигуранууд (түхэреэн, гурбалжан г. м.), Элдэб янзын гурбалжануудые зураһан дидактическа материалнуудые шэнжэлүүлээд, багша иигэжэ асууха юм:

— Эдээниие юундэ гурбалжанууд гэжэ нэрлэнэбибди?

— Юундэб гэхэдэ, гурбан булангуудтай байна,—гэһэн тобшолол үхибүүд хээдхинэ.

Баһа түрүүшын үдэрһөө эхилжэ шугамаар хүдэлгэжэ һургаба. Энэ хүдэлмэри үхибүүдтэ хүндэшэг байгаа ха, зариманиинь хүлэржэ һуугаад, хэмжүүрээр дэбтэр соогоо шугам татана. Нэгэ хүбүүхэнэй хэлэеэ зуужархёод, ехэл оролдосотойгоор шугам татахыень харахадаа, тэрэниие хөөршөөжэ, бидэнэй энеэдэһэн хүрөө һэн.

Шэнэ программаар хүдэлжэ эхилһэнэй түрүүшын недели иигэжэ үнгэрбэ. Ерээдүйн багшанар өөһэдтөө туһатай олон юумэ ажаглаба. Эндэ үзэһэн хараһаниинь хойто жэлдэ хүдэлжэ эхилхэдэнь, тэдээндэ нилээн туһатай байха даа.

Д. ТУМУНОВА,
Улаан-Үдын нэгэдэхи педучилищиин методист.

СИБИРИИН ГАЗАР ДЭЭРЭ

«...ЕНИН БА СИБИРЬ»

«...енин ба Сибирь» гэжэ ... указателиие Ба-... номой хэблэл бэл-... жэлэй эхеэр бар-... байна.

...сүлэлгэдэ Ленин гур-... соо Сибирьтэ бай-... хойшо Сибириин ...низацинуудтай Ильич ... холбоотой, Октябрьда ...сагантан болон интер-... үедэ тэдэнэй ...дидаг байгаа. Си-... ленностиие хүгжөөл-... Ленинэй заабаринууд ... юм.

... зохёол, тэрэ тоодо ...капитализмын хүгжэлтэ» В. И. Ленин Шушенска-... байна. Зүгөөр Сибирьтэй ...нскэ документнүүд

... (номые) зохёоһон В. Куйбышевай нэрэм-... университедэй эрдэм-... Сибирь» гэжэ темэдэ ... табан зуу гаран ...нүүд, журналнууд бо-... бэдэржэ олоһон ...эдэнэй дундаһаа Комму-... элитэ ажал ябуулагша, ... ба һамган Н. К. Круп-... сүлэлгэдэ суг ...инь дурдалганууд гол ...нь болоно.

...бирьтэ байһан тухай ... бүлэгүүдтэ Сиби-... поэдүүдэй, ... литературно-уран ...нүүд, уран зураа-...торнуудай зохёол-...хай.

...шдхэлшэд, пропаган-...һургуулинууд болон һу-... газарнуудай багша-...нинскэ зохёолнуудые ... хүнүүдтэ ехэ туһа-...

(ТАСС-ай корр.).

...ҺАБА ДОРОҺОО ...РУДА ОЛДОБО

...рта Шориин Кондома ...нь хубилгахые Ново-...сгипоруда» гэжэ ...гэжэлтэд дурадхана. ...-Сибириин геоло-... һаба дороһоо олоһон ... уурхайе ашаглажа ...олохо байна. Тэрэнэй ... тонно болохоор ... эрхим һайн рудае ...ржуулангүйгөөр дом-... болохо байна ... Доодо-Каменушка ... хаалта бодхоогдохо ... мүрэнэй уһан гурба ... утатай туннелеэр ха-... удаань хуушан ... байна.

...ническэ түхеэрэлгые ... абаха аргатай боло-... хоһоо гадна, горнягуудай, геологуудай, алта малтагшадай болон модо бэлэдхэгшэдэй тосхонуудые сэбэр уһаар хүсэд хүрэхөөр хангаха байна. Хадалиг газарта Шоридо, тэрэнэй ниислэл Таштагол шадар 260 дүрбэлжэн километр талмайе эзэлһэн далай тогтоогдохо. Тэрэнэй эрьенүүд дээгүүр олон тоото амаралтын газарнууд бии болохо.

Новокузнецк.
Кемеровскэ область.

(ТАСС-ай корр.).

СИБИРИИН ГАЗАР ТҮЛИШӨӨР ЭЛБЭГ БАЯН

Баруун Сибирьтэ нефтиин ба газай зуу гаран уурхай мүнөө мэдээжэ болонхой. Тэдэнэй түрүүшынхинүүд —Березовско газова уурхай 1953 ондо, Шаимска нефтиин— 1960 ондо нээгдээ һэн. Эдэ мэдээнүүд «Тюмениин нефть ба газ» гэжэ һаяхан хэблэн гаргагдаһан суглуулбари соо дурдагданхай.

Уурхайнуудай байдаг газарай карта, тэдэнэй нэрэнүүд суглуулбари соо бии. Энээн дээрэһээ хаража үзэхэдэ, газар дорохи нөөсэнүүдэй олонхинь—42 нефтиин, 34 газай уурхайнууд Тюмениин областьдо байдаг. Уурхайнуудай тоогой талаар Томско область хоёрдохи, Новосибирскэ область гурбадахи һуури эзэлнэ.

Мүнөө дээрээ Сибирьтэ нефтиин найман, газай хоёр уурхай ашаглагдана. Эдэнэр орондоо 35 миллион шахуу тонно нефть, 20 миллиард үлүүтэй кубометр байгаалиин газ үгөөд байна.

Мүнөө сибириинхид һарадаа хоёр миллион тонно хүрэтэр нефть абадаг. Тэдэнэр нефть абалгаар ороной нилээд үнинэй район болохо Бакуе ахижа гараа.

Тюмень.

(ТАСС-ай корр.).

СИБИРИИН НОГООН ЛАБОРАТОРИ

Сибириин центральна ботаническа саадай лаборатори долоо мянга гаран түрэлэй ургамалнуудай шухаг коллекци болоно.

Шэнэ эмүүдые, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностьда хэрэгтэй зүйлнүүдые, белок ехэтэй тэжээл бии болгохо зорилгоор ороной зүүн зүгтэхи эгээн лэ томо энэ «Ногоон лабораторидо» научна шэнжэлэлгэнүүд ба туршалганууд хэгдэдэг. Арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдһээ уламжалан иимэ шэнжэлэлгэнүүд хэгдэдэг юм.

Сибириин сэсэгүүд анхилма хоншуун үнэргүй, хизаарай сагай уларил шэрүүн шанга дээрэһээ эфирнотоһолиг ургамалнуудые тарихын аргагүй гэжэ эртэ урданһаа хойшо тоологдодог байһан юм. Теэд тиимэ бэшэ байшоо. Хабар ба зун наранай туяаталгын утань Новосибирскэ областьдо Союзай Европодохи хубиин урда талын районуудайхида орходоо ехэ (Новосибирск—1116 час, Ессентуки—928 час). Элдэб эфирно-тоһолиг ба анхилма һайхан үнэртэй таримал ургамалнуудые болон хээрын ургамалнуудые олон удаан жэлдэ шэнжэлһэнэйнгээ ашаар Сибириин ботанигууд Ураалай шанада кориандр, мята, тмин гэхэ зэргын ургамалнуудые тарихада яһала таарамжатай гэжэ тодоруулаа. Тиихэдэ Сибирьтэ эфирнэ тоһоной гаралга ороной Европын хубиинхида орходоо һуралгүй ехэ гэжэ тодоруулагдаа.

Сибириин эрдэмтэд-ботанигууд үнэтэ ургамалнуудые Сибириин эрхэ байдалда таараалдуулха талаар дүшэн долоон шэнжэлэлгэ хэжэ дүүргээ.

Новосибирск.

(ТАСС-ай корр.).

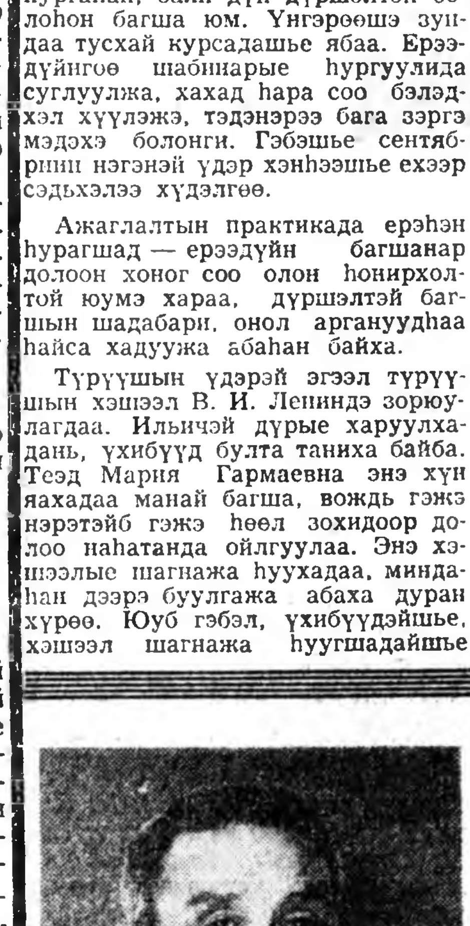
ЧУЛЫМДА ЭРТЭ УРДЫН ҺУУРИНУУД ОЛДОО

Чулым мүрэнэй эрьедэ, Ехэ-Улуй гэжэ тосхонһоо гурбан километрэй газарта эртэ урдын хоёр һууриниие Красноярска хизаар ороноо шэнжэлхэ музейн ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, археолог Н. В. Нашокин олоһон байна. Эдэ һууринууд Ишимка тосхонһоо хорёод километртэ оршоно. Ишимка шадар үшөө 1914 ондо «дараан» олдоһон байна. Тэрээн соонь модоор хэһэн олон юумэнүүд, гэр доторой, агнууриин болон загаһа барилгын хэрэгсэлнүүд бии байһан юм.

Мүнөө хэгдэһэн даб дээрэхи малталганууд археологто баян материалнуудые олгоо. Эдэ материалнууд мянган жэлэй урда тээ Чулым мүрэнэй дунда талын хубида ямар үндэһэ яһатан һуудаг байгааб гэжэ тухайлха арга олгоно. Эдэ һууринуудай байһан газарта садаар шудхаһан ямаанай түхэл, шабар амһартын эбдэрхэйнүүд, хайлуулһан сад удхадаг шанага, хайша, гэр доторой, загаһа барилгын хэрэгсэлнүүд олдоһон байна.

Красноярск.

(ТАСС-ай корр.).

Жолоошон Базар Аюшеевич Иванов аймагай хэлхеэ холбооной контородо үдэр бүри ерэжэ байдаг газетэ, журнал, бэшэг болон ашаа һаатуулангүй эзэдтэнь хүргэхын хойноһоо оролдожо ябадаг юм. Тэрэ жолоошоноор хори гаран жэлэй туршада эндэ хүдэлнэ.

Дайнай гал дүлэн соогуур Б. А. Иванов баатаршалга гаргаһанайнгаа түлөө хоёр орденоор, медальнуудаар шагнагдаһан юм. Нютагтаа бусажа ерэһээр нүхэр Иванов аймагайнгаа хэлхеэ холбооной узелда таһалгаряагүй ажаллана. Ажалшадые хангаха хэрэгтэ оролдосотойгоор хандадаг тула тэрэ коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болоһон байна. Эрхим ажалайнгаа түлөө хэдэн Хүндэлэлэй грамота, баяр баясхаланда хүртэһэн, үнэтэ бэлэгүүдээршье шагнагдаһан байна.

Зураг дээрэ: Б. А. Иванов.

П. ЖУЖАЕВАЙ фото.

Улаан-Үдэ хотын Чёртенковой нэрэмжэтэ гудамжада байгша оной сентябриин 1-дэ үхибүүдэй шэнэ саад-ясли ашаглалгада тушаагдаа. Энээниие республикымнай түб хотын ТЭЦ-эй барилгын управлениин хүдэлмэришэд үхибүүдтэ бэлэглээ. Энэ саад-яслиин ашаглалгада тушаагдахада, «Бурятэнергын» бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй үхибүүд саадта орохо аргатай болоо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ саад-яслиин эдир зээд.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР

«Байкалец» колхозой загаһашад далайһаа баян олзотой бусажа ерэнэ. Колхозой загаһашад һүүлэй үедэ 1500 гаран центнер загаһа барижа гүрэндэ тушааһан байна. Загаһа бариха гурбадахи кварталайнь түсэб 1200 центнер байһан юм.

Загаһашадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ коммунист Виктор Иванович Федоровой хүтэлбэрилдэг Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ бригадынхид түрүүлжэ ябана. Эдэнэр һарадаа 60 центнер загаһа тушааха түсэбөө холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Далай дээрэ гүльмэ табидаг звенонуудай дундаһаа коммунистнууд И. М. Кац, П. Н. Вокин, В. Е. Скосырский, А. З. Алексеев гэгшэдэй загаһашад һайн амжалтатай. Дурсагдагша звенонууд гурбадахи кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн байна.

«Баргажанай үнэн».

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД ДЭЭРЭ

Сэлэнгын целлюлозо-картонно комбинадай барилгын хоёрдохи участогай коллективэй дунда Ермил Егорович Климовэй даадаг комплексно бригада үндэр бүтээсэтэ ажалаараа суурхана. Мүнөө тус бригадын барилгашад 32 байратай хоёр гэр барижа байнхай. Эдэ хоёр барилгануудынь байгша ондо ашаглалгада үгтэхөөр харааглагдана. Тиимэһээ барилгашад үдэр, час, минута бүхэнөө ашагтайгаар хэрэглэжэ, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн эндэ шэнэ магазин ашаглалгада үгтэхөөр шэрдэгдэжэ, сонхынь шэлнүүд һуулгагдажа эхилбэ. Е. Мирошниченкын хүтэлбэрилдэг шэрдэгшэдэй бригадын гэшүүдэй хэһэн бүтээһэн ажал һайн шанартай.

«Байкальские огни».

Кабанск.

ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ХУУДАҺАН

Георгий Кириллович Плахин колхозой эрхим механизаторнуудай нэгэн юм. Энэ механизатор «СХТЗ—НАТИ» тракторaар ажахынгаа олохон гектар газар хахалһан, комбайншье шэрэһэн.

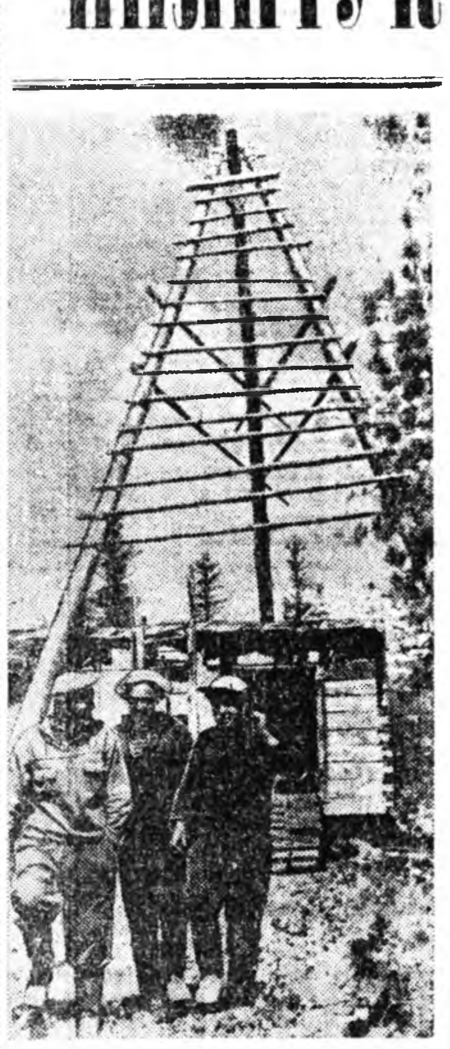
Мүнөө Георгий Кириллович тарла хуряалгын үедэ өөрөө ябадаг комбайн жолоодожо, силостэ орохо ургамалнуудые сабшана. «Заветы Ильича» колхозой үнинэй механизатор В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсахадаа, халаан бүриингөө даабари хододоо үлүүлэн дүүргэжэ ябахаб гэжэ мэдүүлһэн юм.

Эдэ үдэрнүүдтэ нүхэр Плахин ойн хүндэлэлдэ абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ ябана. Жэшээнь, үдэртөө 12 гектар кукурузын ногоон набша сабшаха даабаряа 3-4 гектараар үлүүлэн дүүргэнэ.

«Прибайкалец».

ИНЯПТУК ХАДЫН ХОРМОЙДО

ФОТОРЕПОРТАЖ

Үргэн дэлюун Буряадаймнай холын хойто зүгтэхи Кичерскэ шэлэнүүдэй хормойгоор урдадаг түргэн урасхалта Тыи, Холодная голнуудай дунда хоёр талаһаа шобхо үндэр саһан мундаргата Иняптук, Довырен уулануудаар хүреэлэгдэһэн Перевал гэжэ геологуудай тосхон бии юм.

Эндэхи уларил шэмэрүүн хүйтэн. Тойроод ебхылдэһэн хадануудайнь майла, ташалангуудаар набтаршэнэһэд, ябаган хуһад ургадаг. Зун эндэ тон түргэнөөр үнгэршэдэг юм. Сентябрь һарын хуугаар түрүүшын абаахай саһан унажа, уданшьегүй үбэлэй хүйтэн хүрэжэ ерэдэг байна. Заримдаа июль һарада гэнтэ хүйтэржэ, намагуудынь нимгэхэн мүлыһөөр хушагдадагшье гээшэ.

Нёдондо жэлэй намар Буряадай геологическа управлениин Байгалай партиин геофизигүүд эндэ үнэтэ ашагта малтамалай ехэхэн хэбтэшэ олоһон бэлэй. Тэрэ сагһаа хойшо мүнөө хүрэтэр тэдэнэр Хойто-Байгалай комплексно партиин геологуудтай хамта энэ ашагта малтамалайнгаа хэбтэшые үсэд нэтэрүүгээр шэнжэлжэ байнхай.

Мүнөө эндэхид Иняптук уулын хормойдо газар малталгын ехэ хүдэлмэри ябуулна; ханааб, агы нүхэнүүдые малтажа, ашагта малтамалайнгаа нөөсые тодорхойлно. Тэрэнһээ гадна тэндэ газар үрөмдэгшэдэй бригада түлэг хүдэлмэрилжэ байнхай. Үнгэрһэн хэдэн үдэрэй туршада тус бригадынхид үрөмдэлгын зургаан тагаан тодхожо дүүргээ. Эдэ бүхы хүдэлмэринь геологуудай байдаг Перевал тосхонһоо тээ саанаханаүдхэн шэрэнги соо оршодог.

Тосхондонь байрын хэдэн арбаад гэрнүүд, магазин, столово, бани болон пекарни шэнээр баригдаһхай. Мүн тиихэдэ багахан дизельнэ станцинь электрын элшэ хүсөөр хангана.

Иняптугай партида хамтадаа 35 геолог, хүдэлмэришэд нэгэ бүлэ мэтэ эбтэйгээр ажалладаг. Үрөмдэгшэдэйнь бригадые халаанай мастер Виктор Павлович Лазарев хүтэлбэрилнэ.

— Бригададамнай эсэхэ сухахые мэдэхэгүй шуран солбон хүбүүд олон юм. Жэшээлбэл, залуу үрөмдэгшэд Виктор Овчинников, Иван Железняк гэгшэд үдэр бүринингөө даабарине 180—190 процент дүүргэнэ,—гээд, бригадирынь баяртайгаар мэдүүлнэ.

Үрөмдэлгэ, малталгын ашаар хэгдэһэн түрүүшынь шэнжэлэлгэ ашагта малтамалай хэбтэшын нилээд ехэ байһанине тодорхойлоо. Тиимэһээ Иняптук уулын хормойдохи энэ хэбтэшэ Эхэ оронoймнай промышленностьда нилээд удха шанартай байхань дамжаггүй ха.

Буряадай хойто зүгэй ашагта малтамал бэдэрэлгэдэ дүй дүршэлтэй болоһон Ипполит Федорович Баинов Иняптугай геолого-шэнжэлэлгын партиин начальнигаар ажаллаһаар тиимэшье үни болоогүй. Тэрэ Эрхүүгэй горно-металлургическа дээдэ һургуули дүүргэмсээрээ, Хойто-Байгалай аймагта арба гаран жэл таһалгаряагүй ажаллаһан юм. Гадна энэ нүхэрнай эндэхи хадануудай түргэн урасхалта Кичерэй, Чаин, Левый Мамын, Горемыкын эрье зубшан хэгдэһэн олон жэлэй бэдэрэлгэнүүдтэ сула хабаадалсаһан тула газар, нютагуудыень һайн таниха, мэдэхэ болонхой.

— Үрөмдэлгын болон бэдэрэлгын бусад хүдэлмэри согсолон бүридхөөд, тобшолол хэбэл, эндэхи ашагта малтамалай хэбтэшэ горитойхон байха, — гээд, И. Ф. Баинов хөөрэнэ.

О. БЕРЕЗКОВ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Перевал тосхоной дэргэдэхи үрөмдэлгын тагаан. 2. Иняптугай геолого-шэнжэлгын партиин начальник И. Ф. Баинов. 3. Техник-геолог Лидия Георгиевна Ротченко үрөмдэн абтаһан ашагта малтамалай зүйл шэнжэлжэ байна.

Авторай фотонууд.

Америкын концентрационно штадууд

Америкэдэ недели бүри гарадаг «Пиплз уорлд» гэжэ газетэ США-дахи концентрационно лагерьнууд тухай ехэ статья тунхаглаа. Хэблэлэй һонинoй агентство тэрэ статьяень зарим тэды хороогоод, уншагшадта дурадхана.

Арбан долоон жэлэй саана бүхы дэлхэй дээрэ түрүүшынхеэ тараһан һураг зэрэб тиихэ үедэ олохон хүниие гайхуулһан юм. Нютагтаа «һүйдхэл ушаруулагшадые» хаахын тула концентрационно лагерьнуудые бии болгохо тухай пункт дайнда бэлдэлгын талаар США-гай түсэбүүдтэ оруулагданхай гэжэ Англиин, Франциин, Бельгиин, Италиин, Японой парламентнуудай хэдэ хэдэн депутадууд мэдүүлээ һэн.

«Нью Стэйтсмендэ» тус статьягай толилогдоһоной һүүлээр лэ шууяан боложо эхилһэн байгаа. Американец Чарльз Аллен гэгшэ Алленвудай федеральна түрмэдэ ошожо үзөөд ерэһэнээ тэрэ статья соогоо хөөрэһэн юм. Үнэндөө тэрэнь «хүнүүдые хааха лагерь», США-дахи тиимэ зургаан лагериин нэгэн байшоо. Чарльз Аллен тэндэ ошоходоо, лагериин комендант полковник Гай Рексрод гэгшэтэй хөөрэлдэһэн байна. «Хэрэгтэй болоо һаань—4-һөө 7 мянга хүрэтэр хүнүүдые асаржа хаахаар бэлэн байнабди» гэжэ Рексрод мэдүүлээ һэн. Эхэнэрнүүд, үхибүүд хаагдахаар хараалагдана гү гэжэ журналистын һонирхон асуухада, полковник иигэжэ харюусаа: «тиихэ, үхибүүдшье хаагдаха».

Тэрэ гэһэнһээ хойшо горитой саг үнгэрөө, иимэрхүү мэдээсэлнүүд хүнүүдые гайхуулхаашье болёо. Студентнэрэй буһалгаануудта хабаадагшадые иимэшүү лагерьнуудта хааха гэжэ юстициин министрэй орлогшо Ричард Клейдинст һаяхан занаһан байха. Буһалгаануудтай тэмсэхэ гэһэн правительствын программын үндэһөөр, һүүлэй үедэ тиимэ заналтануудые бэелүүлхэ зорилготой ехэ алхам хэгдээ. «Хэрбээ шухала болоо һаань—концентрационно лагерьнуудые хэрэглэхэ» гэжэ Америкэдэ эсэргүү ябуулга мүрдэхэ комисси дурадхаһан юм. Тэрээндэ зорюулан, үнгэрэгшэ жэл «Пост-Газетт», «Ивнинг стар», «Милуоки джорнэл» гэдэг газетэнүүд редакционно статьянуудые гаргаа һэн. Хүнүүдые олоор хаахын тула США-гай газар дээрэ, далайн нэгэ эрьеһээ нүгөөдэдэнь хүрэтэр, хэдэн олон лагерь эмхидхэгдээ гэжэ «Лук» журналай статья дотор хэлэгдэнэ. Алленвудта эмхидхэгдэһэн лагерьһаа гадна, мүн Тулелака, Эйвонпарк, Эль Рено, Викенбург, Фроенс гэжэ газарнуудта лагерьнууд мүн лэ бии болгогдоо.

США-гай Компартиин, үгышье һаа—харша шэглэлтэй ямар нэгэн ондоо «эмхиин гү, али политическэ партиин» гэшүүдые «даб дээрэ хааха» арга бии болоо. Хойто Докотоһоо һунгагдаһан сенатор Вильям Ленжер энэ асуудалаар үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ мэдүүлһэн юм:

— США-да концентрационно лагерьнуудые байгуулха программа зэхёогдонхой! Буруу үзэл бодолтой бүхы хүнүүдые хааха зорилгоор лэ эдэ лагерьнууд бэлдэгдэнэ гэжэ хүн бүхэн багсааха ёһотой.

«Хүнүүдые амяарлан хааха» лагерьнуудые бии болгохо хуули хараалан дурадхаһан сенатор Маккарен: «Ёһотойл концентрационно лагерьнуудые бии болгохые» тэрэ хуули хараална гэжэ мэдэрһэн байдаг.

Нацистнуудай концлагерьнуудтахи зэрлиг муухай гуримууд хүнүүдэй ой ухаанһаа үшөөл гарзадүй байһаар.

Нюрнбергын сүүдэй һүүлээр дүрбэн жэлэй үнгэрһэн хойно Америкын конгресс Холбоото Штадуудта концлагерьнуудые бии болгохо тухай шиидхэбэри һайшааһан юм.

Чарльз Аллен хоёр жэлэй урда дахинаа зургаан концлагерьнаар ябаа. Тиихэдээ лагерьнуудай комендантнуудтай, Вашингтондохи засагай тусхай түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэһэнэй һүүлээр иимэ тобшолол хээ: тэдэ лагерьнуудта мүнөөшье хамта дээрээ 26,5 мянган хүн хаагдажа болохо. Үшөө долоон лагерь эмхидхэгдэжэ байнхай гэжэ тэрэ журналист элирүүлээ һэн. Ээрхэг түримхэй дайнай соносхогдонгүйгөөр эхилшэдэг болоһон мүнөө сагта президент «оронoй аюулгүй байдал хангаха» гэһэн хэбэртэйгээр, ондоо үзэл бодолтой хэдэ мянган хүнүүдые тиимэ лагерьнуудта хааха захиралта ямаршье сагта гаргажа болохо бшуу. Геттэдэхи буһалгаануудта хабаадагшадшье хаагдажа болохо байна.

США-гай түрмэнүүдэй бюрогой директор Мирл Александер иигэжэ мэдүүлээ:

— Хэрбээ Чикагын геттэдэ гү, али Гарлемэдэ байрлабал, бишье хаагдажа болохо байгааб.

Хүн зоной эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг американ холбооной хүтэлбэрилэгшэ Мелвин Вулф гэгшын һанамжын ёһоор, хүнүүдые даб дээрэ түрмэдэ хаахын тула мүнөө орон сооньхэрэглэгдэдэг хуули угаа үргэн эрхэтэй байна. «Алжирта француз офицернүүдэй үүдхэһэн буһалгаан мэтэ хэрэгшье, Нью-Йоркын Вашингтон-сквер паркда арадай дуунуудые дуулажа, хүнүүдэй зүрхэ доһолгоһон ушаршье дурсагдаһан хуулиин ёһоор гэмнэгдэхэ ёһотой болоно».

Наһа бараһан Мартин Лютер Кинг иигэжэ хэлэһэн юм: «геттэнүүдшье саашадаа концентрационно лагерьнууд болгогдожо магад гэжэ багсаанаб. Буруушаалгын, буһалгаануудай олошорхо бүри хэһээлгэ мүрдэлгэшье олошорхо байха. Тиихэдээ манай общество баруунай тала баригшадай нүлөөн доро фашис болгогдохын аюулда орожо магад».

«Хэрбээ орон дотор онсо байдалай соносхогдоо һаань, хүнүүдые даб дээрэ түрмэдэ хааха хуули хэрэглэгдэжэшье болохо» гээд, дээрэ хэлэгдэһэн үгэнүүдэй баримта болгоһоншуугаар, полициин хүтэлбэрилэгшэд мэдүүлээ.

Америкэдэ эсэргүү ябуулга эрхилэгшэдые мүрдэхэ комисси үнгэрэгшэ жэлдэ хэһэн хүдэлмэриингөө тоосоо гаргахадаа, шухала болоо һаань, лагерьнуудые хэрэглэхэ тухай сэхэ дурадхаа.

Эдэ лагерьнуудта ямар хүнүүдые хааха ёһотойб гэһэн асуудалда сенатор Маккарен иигэжэ харюусаһан байна: ФБР-эй директорэй һанамжын ёһоор, «Холбоото Штадуудта 12 мянга шахуу эгээл аюултай коммунистнар бии, тэдэниие тусгаарлан зайсуулха шухала. Мүн партиин 55 мянган гэшүүд, 500 мянганһаа үсөөн бэшэ партийнабэшэ американецууд бии, тэдэниие коммунис парти өөрынгөө зэбсэг болгон хэрэглэжэ магад. Коммунис партида үнэн байдаг 550 мянган хүн концлагерьта хаагдаха кандидадуудай тоодо түбхын түрүүн орохо зэргэтэй» гэжэ конгресс дээрэ Гувер мэдүүлээ һэн. Энэнь «түрүүшын список...» болоно.

Концентрационно лагерьнууд тухай урдань тараһан үгэнүүд, хөөрэлдөөнүүд хүниие гайхуулхаа болинхой. Мүнөө баримтануудшье эли болоно, элдэб хуулинуудшье хүсэндөө оронхой. Эдэ хуулинуудай сахигдажа байгаа сагта олон тоото американецууд концентрационно лагернуудта хаагдаха аюулай эрмэг дээрэхэнэ зогсоно.

(АПН).

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

16 часһаа 22 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 16 часһаа орон доторхи һонин. 16 час 15 минутаһаа үхибүүдтэ зорюулһан дамжуулга. 16 час 45 минутаһаа «Ленинэй ябаһан нангин газарнуудаар». 17 час 15 минутаһаа концерт. 18 часһаа А. С. Пушкинай «Евгений Онегин» гэһэн дамжуулга (5-дахи бүлэг). 18 час 35 минутаһаа телевизионно очерк. 19 час 05 минутаһаа «долоон үдэр» гэһэн уласхоорондын программа. 19 час 50 минутаһаа спортын һонин. 20 час 05 минутаһаа уран һайханай телевизионно фильм. 21 час 50 минутаһаа орон доторхи һонин. 23 час 45 минутаһаа «Партийна хүтэлбэриин ленинскэ ёһо гуримууд» гэһэн дамжуулга.

«ПРАВДА БУРЯТИИ» МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Техническэ дэбжэлтын ашаар» гэһэн түрүү бэшэг. «Дахинаа Союз соогоо түрүүлбэ» гэһэн корреспонденци. Сошордомо дохёо.

Хоёрдохи хуудаһанда: Захааминай аймагай Баян-Голой совхозой малшадай ажалай амжалтада зорюулагдаһан тусхай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Хододоо жагсаалда» гэһэн К. Вахтунай корреспонденци. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд. Хилын саанаһаа абтаһан ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Спорт. Соносхолнууд.

«АГИТАТОРАЙ БЛОКНОДОЙ» ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой пропаганда ба агитациин таһагай үмэнэһөө һарадаа хоёр удаа гарадаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 15-дахи номер буряад хэлэн дээрэ барлагдан гаража, уншагшадайнгаа дунда тараагдаба.

Блокнодой түрүүшын хуудаһанда КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо А. Рандинай «Таряа хуряалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ» гэһэн томохон статья ниитэлэгдээ. Энээн соонь байгша ондо республикымнай таряашадай абаһан уялга ба тэдэнэй ургаса хуряалгадаа хэр зэргэ бэлдэһэн тухай хэлэгдэнэ.

1969 оной июниин 17-до Москва хотодо боложо дүүрэһэн коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй ямар удха шанартай байһан тухай тобшолол «Коммунистнуудай түүхэтэ хуралдаан» гэһэн Ф. Ивановой томо[...] үгтэнэ. Тэрэшэлэн [...] нинэй түрэһөөр 100 [...] һайндэртэ зорюула[...] шининэй «Ленин [...] дын коммунис хү[...] материал толилогдо[...]

Эндэ хэблэгдэһэн [...] агитаторнууд боло[...] дистнуудай хүдэлмэ[...] хэрэгтэнь нилээд [...] байна.

П. [...]

СПОРТЫН ҺОНИН

Шатараар СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөнэй зургаадахи уулзалгада Лутиков — Петросяндa, Купрейчик — Васюковто шүүгдээ. Холмов Фурманиие илаба. Савон — Штейн, Либерзон — Аверкин гэгшэдэй парти тэнсэлгээр дүүрэһэн байна. Платонов—Александр Зайцев, Гуфельд—Гипслис, Геллер—Тукмаков, Смыслов—Таль, Игорь Зайцев—Жуховицкий, Тайманов—Балашов гэгшэдэй наадан түгэсхэгдөөгүй, хойшолуулагдаа.

Энэ үдэр Полугаевский наадаагүй, сүлөөтэй байгаа.

* * *

Капабланкын дурасхаалда зорюулагдан, Гаванада үнгэргэгдэжэ байгаа шатарай мү[...] гэсхэлэй наадaнай урда тээхи уулза[...] [...] 10,5 очко[...] ябана. Тэрээнһээ хахад очкогоор С. Г[...] слави), нэгэ очкогоор Ленинград[...] В. Корчной (нэгэ хойшолуулагдаһан [...] дэпхэй.

* * *

Люблин хотодо шатараар үнгэр[...] эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн олимпиад[...] команда абажа боломсор 8 очкоһоо [...] байна. Энэ мүрысөөндэ табан уулза[...] котой болоһон ЧССР-эй команда түрү[...]

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО — ХИЛЫН САНАҺАА

ПАРТИЗАНУУДАЙ ДАЙШАЛХЫ ЯБУУЛГАНУУД

ДАМАСК. (ТАСС). Израилиин эзэмдэһэн газар нютагуудта партизануудай хэдэг ябуулганууд тухай коммюнике Палестинын нэгэдэмэл командовани толилоо.

«Ас-Саика» гэжэ организациин партизануудай отряд сентябриин 14-нэй үглөөгүүр Голанска хаданууд дээрэ далда бүглүү газарта тоһожо һуугаад, автомашинанууд болон бронетранспортернуудтай израиль харуулай сэрэгүүдые элдэб буунуудаар буудаһан байна. Удаань Израилиин танкнуудай ерэхэдэ, партизанууд замыень хаагаад, байлдаан болоо. Тэрэнэй үедэ дайсанай талаһаа 10 хүн алуулаа, 8 хүн шархатаа. Нэгэ бронемашина, нэгэ автомобиль усадхагдаа.

Индира Ганди үгэ хэлэбэ

ДЕЛИ. (ТАСС). Банкнуудые гүрэнэй мэдэлдэ абаһан ушар «оронoй экономикые социалис шэнжэтэй болгохо» замдахи алхамуудай нэгэн болоно гээд Калькуттада эмхидхэгдэһэн гражданска ехэ уулзалга дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Индиин премьер-министр Индира Ганди мэдүүлээ. Олониитэтэй холбоо барисаагаа бэхижүүлхыень Индиин национальна конгрессые иимэ алхам уялгална.

Индидэ газаргүй таряашад мүнөө дээрээ үшөөл олон, орон табан жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэлгын талаар харин туһаламжаһаа дулдыданги байһаар гээд Индира Ганди саашань тэмдэглэһэн байна. Ашаг олзо оложо эдидэг хүнүүдэй хиналтаһаа банкнуудые гарган абаха гээшэ банкнуудые гүрэнэй мэдэлдэ абалгын зорилгонь болоно. Гэбэшье, гансахан лэ энэ хэмжээ ябуулга оронoй бүхы экономическа асуудалнуудые шиидхэжэ шадахагүй.

Хүдөө ажахын болон промышленна продукци бүри ехээр гаргадаг болохыень, шажанай-обшинын шатаар, мүн бусад шалтагаанаар гарадаг доторой үсэрэлдөөнүүдые зайсуулхыень, Индиин аюулгүйн байдал болон нэгэдэлые бэхижүүлхыень энэдхэг арадые Индира Ганди уряалаа.

Ливидэхи байдал тушаа

ТРИПОЛИ. (ТАСС). Ливиин шэнэ правительство хүгжэлтын түрүү программа бэелүүлхэ зорилготой гээд Революционно соведэй түлөөлэгшэ «Триполи миррор» гэжэ газетын корреспондентдэ мэдүүлээ.

Бусад оронуудтай Ливиин харилсаанууд тухай асуудалда харюусахадаа «Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин, Араб оронуудай лигиин болон Африкан нэгэдэлэй организациин шатаар бүхы оронуудтай харилсаа холбоо байгуулхаар Ливи бэлэн байна. Тэрэ хадаа уласхоорондын бүхы хэлсээнүүдые, тэрэ тоодо хүнэй эрхэдэ хамаатай хэлсээнүүдые, хүндэлхэ байна» гэбэ соведэй түлөөлэгшэ.

Аргентинэдэ демонстрацинууд

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Аргентин ажалшадай улам шангадажа байгаа забастовочно тэмсэлдэ студентнүүд хабаадалсадаг болоо. Үйлсэнүүдтэ болоһон манифестацинуудай үедэ наһа бараһан нүхэдэйнгөө дурасхаалда зорюулан, өөһэдынгөө эрхэ болон гражданска сүлөөе хамгаалан тэмсэлэй недели тэдэнэр үнгэргэжэ байнхай. Бүгэдэ ниитын забастовко оронoй бүхы университедүүдтэ дэлгэрээ.

Үйлсэдэ болоһон демонстрациин үедэ алуулһан студент Сантьяго Пампильон гэгшын дурасхаалда зорюулан, Кордово городой 5 мянган студент хүдэлмэришэдтэй хамта митинг үнгэргөө. Тэрэнэй һүүлээр студентнүүд городой түбтэ демонстраци хэһэн байна. Полици демонстрантнуудта добтолходоо, шиидамуудые, нюдэнһөө нёлбоһо гоожуулдаг газтай гранатануудые хэрэглээ. Тулалдаан болож, бүхы һүниндөө үүр сайтар үргэлжэлөө. Демонстр[...] циин участогые эзэл[...] газаашань гаргажа, [...]

Росарио городой [...] лон хүдэлмэришэд [...] лэлтэнүүдые түхеэр[...] болон нюдэнһөө нёлбо[...] газтай гранатануудаа[...] һэн полициинхидай [...] рюулһан байна. Хэдэн [...]

Тукуман городто [...] ехэ демонстрацинууд [...] товалагдагшадые сү[...] шууд шангаар тэмсэл[...] страцинуудта хабаад[...] «Коммуни[...] ябуулга [...] нэгдээд, кафедраһаа [...] түрмэдэ хаагдаһан [...] сор Альфредо Абрега [...] хэ тухай тэдэнэр эр[...]

Ла-Плата, Санта-Фе [...] городуудта студентнүү[...] цинууд болоо.

Оршон байдал улам шахардуу

ЛОНДОН. ТАСС-ай корр. Ю. Устименко иигэжэ дамжуулна: Хойто Ирландидахи байдал угаа шахардуу шанга байһан зангаараа. «Дейли телеграфай» сентябриин 15-да бэшэһэнэй ёһоор «оршон байдал улам бүри шангадажал байнхай».

Протестан хэтэрмэ этэгээдүүдэй банданууд һүүлэй үдэрнүүдтэ бүри эдэбхитэй болонхой. Белфастдэ [...]хяад түймэрнүүд болоно, католическа геттэнүүдэй хүн зондо добтолгонууд олоор хэгдэнэ. Һүниин дунда буугай һүрэхэ дуулдана. Городой хэдэ хэдэн райондо бүхэлэлтэнүүд шэнээр түхеэрэгдээ.

Тиихэдэ тусхайта этэгээдүүд элдэб эсын комитедүүдые, комиссинууд болон подкомиссинуудые байгуулна, тэрэшэлэн Ольстертэ Англиин министрнүүдэй аяншалганууды эмхидхэнэ. Эдэ бүхы ябуулганууд Англиин болон [...] диин түрүү олони[...] дагай ёһоор үндэһэн [...] хэхэ программа бэел[...] ной болон Белфастын [...] най халхабшануудынь [...] бшуу.

...

ЛОНДОН. (ТАСС). [...] эрилтэнүүдэй хүсэдөө[...] баррикада бүхэлэлтэнү[...] лагшадта эсэргүү ха[...] тын хэмжээнүүд аб[...] найдуулгануудай үг[...] үйлсэнүүдтэй бүхэл[...] гаалхаар шиидэнги б[...] Белфастын католичес[...] 75 мянган хүн зоно[...] мэдүүлээ. Энэ шиидх[...] католическа квартал[...] ной түлөөлэгшэдэй ми[...] талагдан абтаа.

Американ геттэнүүд буһалг[...]

НЬЮ-ЙОРК. ТАСС-ай корреспондент А. Порошин иигэжэ дамжуулна:

Үгытэй ядуу американецууд өөһэдынгөө гражданска эрхые хамгаалан, сентябриин 14-нэй воскресенидэ дахяад буһалгаалжа ороо. Чикагода пуэрто-риканска геттын хүн зоной болон зэбсэгтэ «гурим сахигшадай» хоорондо зургаа үлүүтэй часай туршa соо шэрүүн шанга тулалдаан болоо. 30 гаран хүн арестовалагдаа.

Кейрэ (Иллинойс штат) ба Кокомодо (Индиана штат) амаралтын үдэр ехэ хүлгөөтэйгөөр үнгэрөө. Кокомодо онсо байдал [...] «Гурим эбдэгшэдые» [...] городой бүхы полици[...] Негрнүүдэй һуудаг [...] буугай һүрэхэнь дуу[...] ранууд шатаа, полици[...] ниие олоор арестовал[...] 14-нэй нэгэ үдэрэй [...] шахуу хүн арестовал[...]

Сомервилледэхи (Те[...] боложо байһан үйлэ [...] шангадана. Городто д[...] лиин турша соо буһал[...] байнхай.

Дураа гутан зэбүүрхэлгэ

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Химическэ, бактериологическа ба ядерна дай хэхэ түсэбүүдээ бэелүүлхын тулада Финляндиин газарые хэрэглэлсэхэ гэжэ США-гай һанаашалжа байһан дээрэһээ ехээр дураа гутан зэбүүрхэлгэ болоно гэжэ «Кансан Уутисет» гэжэ газетэ бэшэнэ.

Холбоото Штадуудай сэрэгэйхидэй түсэбүүдэй ёһоор «партизан дайн» гэдэгые хэхын тулада Финляндида гурбан американ бааза байгуулагдаха ёһотой гээд газетэ һануулна. «Партизануудые» хүтэлбэрилхын тулада «ногоон оройбо[...] —мүнөө Урда Вьетнам[...] дэг һүйдхэлшэдэй дун[...] жэлтэд эльгээгдэхээр [...]

Газетын мэдээсэһэн[...] гэй Раутпохья, Тоур[...] районуудай организац[...] тын суглаанууд амер[...] дые буруушааха гэһэн [...] гаргаа. Хэрэг ушарые [...] Холбоото Штадуудта [...] руушаалга мэдүүлхэ [...] хэрэг[...]тэй министерс[...] гэжэ суглаанда хаба[...] хээ.

Буруушаалай мэдүүлгэ

ЖЕНЕВЭ. (ТАСС). США-гай армиин штабай начальник генерал У. Уэстморлендын Швейцарида аяншалжа байха үедэ швейцар олониитэ буруушаалгануудые хэнэ.

США-һаа Вьетнамда байдаг зэбсэгтэ хүсэнүүдэй агсан главнокомандалагшын бэеэ абанги орондо аяншалжа байлгые буруушааһан мэдүүлгэ Швейцариин 50 олониитын элитэ ажал ябуулагшад хээ. Американ генералай аяншалга Вьетнамдахи дайн байлдаанда үнэнтэ сэгнэлтэ үгүүлхэ оролдолго олон[...] ша соо гаргажа байг[...] болоно гээд мэдүүлгэ [...] Генерал Уэстморленд [...] тэрмэ хархис этэгээд[...] галзуунь болоно» гэд[...] онсолон тэмдэглэгдэн[...]

Редактор

Ц. Ц. ЦИБ[...]

Манай адрес, телефо[...]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактор[...] приёмная—54-93. зам. редактора—68-08. зам. ре[...] 62-62. ответ. секретаря—50-52. зам. ответ. секретар[...] отделы: партийной жизни—60-91. сельского хозяйст[...] 63-86. пропаганды и агитации—56-23. промышл[...] строительства—61-35. советского строительства и быт[...] культуры и школ—60-21. писем и рабселькоров—6[...] формации—34-05. общественная приёмная—56-62. [...] бюро—57-63. фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати [...] те Министров БурАССР.

Н-02822. Зак. [...]